

Sinksenfoor op Spoor Oost
Brigitte Kaandorp SUPERDELUXE
Transatlantic Trade and Investment Partnership

studentenblad Universiteit Antwerpen
dwars
nr. 95 | jaargang 14 | juni 2015 | gratis | www.dwars.be

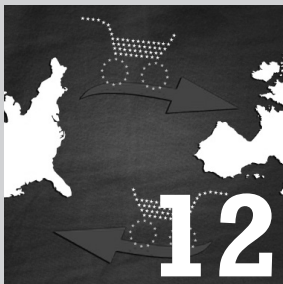
Sinksenfoor op Spoor Oost

De Sinksenfoor staat nu dan toch op site Spoor Oost, maar dat is niet zonder slag of stoot gegaan. Er loopt nog een kortgeding van de bewoners tegen de stad over de toekomstige invulling van het terrein

onderwijs + gelijkheid = wijsheid?

Caroline Gennez nodigde ons uit op een boeiende gespreksavond 'Onderwijsatelier' over gelijke onderwijskansen

grenzen aan de vrijhandel

Europa en de VS onderhandelen over het 'Trans-Atlantisch Vrijhandels- en Investeringsverdrag', beter gekend als 'Transatlantic Trade and Investment Partnership' dat de mondiale vrijhandel moet stimuleren

Brigitte Kaandorp

Ook hier was *Ik heb een heel zwaar leven* een grote hit, naast haar andere liedjes en cabaret-nummers. Zij zakte eindelijk eens met haar SUPERDELUXE show af naar Antwerpen

Antwerpen

18 dwars door de lens
de vele gezichten van Antwerpen

24 de Antwerpenaar
Mochi Hoffman

32 eenmaal, andermaal, verkocht!
veiling op de Vrijdagmarkt

onderwijs

08 microscoop op wetenschap
het Helsmoortel-Van der Aa syndroom

22 verdwijning Informatie- en Bibliotheekwetenschappen
opinie

34 de dwarsligger
Lilli Moralis

35 mundi
beeldcolumn

maatschappij

03 editoriaal

28 dit kan niet waar zijn
Joris Luyendijk over de City

36 contraire
satire

cultuur

10 Winants en de Walen
Brussel

23 dwarswoordpuzzel
wie dwars leest, weet meer

30 achter de schermen van
het Toneelhuis

it was the best of times, it was the worst of times

Toen ik tweeënhal jaar geleden in Antwerpen aankwam, ontwikkelde ik bij *dwars* vaardigheden en plezier in het schrijven en kreeg ik een snelcursus in het Antwerpse. Na de eerste vergadering had ik nooit kunnen vermoeden dat al die namen uit de onderwijswereld, cultuur en politiek en al hun dossiers ooit referenties bij mij zouden opleveren. Een voorbeeld van zo'n dossier is bijvoorbeeld de strijd over de Sinksefoor op Spoor Oost.

In dezelfde jaren was het aantal Nederlanders in Antwerpen altijd een onderwerp in de media. Tijdens mijn allereerste bezoek aan een Delhaize was ik naar de kritiek op een voorpagina van een krant aan het kijken. Een man wees naar een krantenkop: "En dat allemaal van onze belastingcenten." Ik antwoordde: "Maar we doen hier ook onze boodschappen." Ook onze eigen rector Verschoren leek nogal negatief over de toestroom van de Nederlanders. Hij vertelde ons dat het niet zozeer om de afkomst van studenten gaat, maar dat de vraag zich voordeed of al die studenten nog goed bediend kunnen worden.

Komend academiejaar zal er nog steeds onbeperkt ingeschreven kunnen worden. De drukte aan de universiteit is goed te merken, probeer om half tien eens een plekje in de bib te bemachtigen. Papers, examens, deadlines. Een idee: zonder u af en zwijg erover. Als men half zoveel tijd aan de betreffende studietaken zou besteden als dat men het erover heeft, dan gaat niemand buizen. "Ik heb een heel zwaar leven, moeilijk, moeilijk, moeilijk?" Horen jullie het jezelf ook haast zingen? Brigitte Kaandorp staat je bij, vanaf pagina 16.

"I'm not bossy, I just have better ideas", ik vond dit credo op een bord en kon het niet nalaten om dit in het redactielokaal te plaatsen nadat ik verkozen was als hoofdredacteur. De redactie gaf mij een voorzittershamer en *the bitch was born*. Tina Fey [1] relativeerde dat lot: "Yes I am a bitch. Know what? Bitches get stuff done." Ik heb veel te danken aan *dwars* en heb er vrienden voor het leven gevonden. Uiteraard zoeken we weer nieuwe redactieleden voor het komende jaar. Ik kan het je van harte aanraden! Blijf niet stilzitten. Blijf bazig. Blijf *dwars*.

[1] Ja, je zou inderdaad moeten weten wie dat is.

Judith Buysse,
Hoofdredacteur

colofon

dwars is het studentenblad van Universiteit Antwerpen, gemaakt voor en door haar studenten. *dwars* verschijnt maandelijks tijdens het academiejaar en wordt gratis verdeeld op UA-campusen Stadscampus, Drie Eiken, Groenenborger, Middelheim, Mutsaard, Zuid en Paardenmarkt. Dit nummer werd afgesloten op 24/05/2015. Oplage: 2.500 exemplaren. V.U. Judith Buysse, Paardenmarkt 91, bus 1, B-2000 Antwerpen

Hoofdredacteur Judith Buysse **Adjunct-hoofdredacteur** Julie Colpaert

Redactie Anouk Buelens-Terryn, Benjamin Theys, Brent van Bladel, Carmen Wijnands, Carolina Rowicki, Ida Peters, Inez Taeymans, Leonie Vanstappen, Lisa Habets, Ken Van Oproy, Maxene Willems, Sammy Herremans, Simone van Grieken, Stefanie Geukens, Stijn Demarbaix, Tiffany Loopmans, Yannick De Meulder

Eindredactie Carmen Wijnands (Hoofd), Carolina Rowicki, Ida Peters, Leonie Vanstappen, Maxene Willems, Ruben Bal, Simone van Grieken, Stijn Demarbaix, Yannick De Meulder

Webredactie Anouk Buelens Terryn (Hoofd)

Fotografie Martijn Fraanje (Hoofd), Anouk Buelens-Terryn, Céline Helsmoortel, Elise Geuens, Fien Brees, Hylke Gustaaf, Julie Jeunen, Thibault Winants, Toneelhuis

Illustratie Basia Dajnowicz, Martijn Fraanje, Nicolas De Keersmaeker, Yannick De Meulder

Vormgeving Hakan Çakaloz (Hoofd), Lisa Habets, Martijn Fraanje, Tiffany Loopmans

Social Media Inez Taeymans (Hoofd), Leonie Vanstappen, Stijn Demarbaix

ICT Brent van Bladel (Hoofd), Kristof De Middelaer

Drukkerij Favorit

Cover Elise Geuens

Centerfold Hakan Çakaloz

Mundi Carmen Wijnands

PR Simone van Grieken (Hoofd), Stefanie Geukens

Met dank aan Matthias Vangenechten

E-mail contact@dwars.be **Adverteren** adverteren@dwars.be **Website** www.dwars.be

Redactielokaal en correspondentieadres: *dwars* - studentenblad Universiteit Antwerpen, Paardenmarkt 91, bus 1, B-2000 Antwerpen

Vragen, opmerkingen en suggesties zijn van harte welkom, alsook lezersbrieven. Anonieme brieven komen echter niet in aanmerking. De redactie behoudt zich het recht om ingezonden stukken in te korten of niet te plaatsen.

(pret)park(ing)

de strijd om Spoor Oost

Tekst: Judith Buysse ■ Illustratie: Nicolas De Keersmaeker ■ Foto's: Elise Geuens

De komende weken kun je de Sinksenfoor bezoeken op Spoor Oost. De verhuizing van de foor op de Gedempte Zuiderdokken is een feit, maar ook nu is er veel buurtprotest. Donderdag 21 mei zijn voor de Antwerpse kortgedingrechter de pleidooien gehouden rond de milieustakingsvordering die omwonenden van de site Spoor Oost hebben ingediend. De omwonenden vragen meer maatregelen rond geluidsimpact en mobiliteit, een minder lange openingstijd én een nieuwe locatie vanaf volgend jaar. Hoewel er van de pleidooien op het kortgeding weinig te verstaan was, werden de meningen luid en duidelijk verkondigd in persoonlijke gesprekken met Michel Franssens, woordvoerder van de actiegroep Park Spoor Oost (PSO) en Frans Lauwers, kabinetschef van Rob van de Velde, Antwerps Schepen voor Ruimtelijke Ordening, Erfgoed en Groen. Twee partijen die recht tegenover elkaar zijn komen te staan.

Om met de Sinksenfoor naar Park Spoor Oost te verhuizen is een weloverwogen keuze geweest volgens Frans Lauwers: "Er waren weinig alternatieven. Er is twee jaar geleden een besluit geweest van de kortgedingrechter, twee maanden voor de start van de Sinksenfoor. We hadden tegen dat vonnis van de kortgedingrechter in beroep kunnen gaan, maar tegen de tijd dat je dan een arrest hebt, ben je een half jaar verder. Dan is die Sinksenfoor al niet meer doorgestaan."

alternatieve locaties

Lauwers: "We kwamen bij het verlaten overslagterrein van de spoorwegen uit. Dat was de beste plaats voor de Sinksenfoor. Dat betekent niet dat de Sinksenfoor daar de volgende tien, twintig jaar blijft staan. Het plan is om het er vijf jaar te laten plaatsvinden. Eventueel kan het daarna verhuizen naar de Kaaien, op voorwaarde dat de Kaaien zijn heraangelegd. Voor dit moment is de beslissing van de Sinksenfoor op Spoor Oost tijdelijk, omdat wij als stadsbestuur ook andere plannen hebben met Spoor Oost. Die groenvoorziening kunnen we nu nog niet realiseren, omdat we met de werken aan de ring, de Oosterweelverbinding, zitten en dan gaat er aan het Sportpaleis een grote werkzone ontstaan. Daar zitten we dan met een enorm parkeerprobleem."

In ruil voor die verhuizing naar de nieuwe locatie heeft de Stad wel een interessant aanbod moeten doen aan de foorkramers. Michel Franssens: “De foorkramers hebben zich er bij neer moeten leggen. Ze zijn wel flink gecompenseerd: ze moeten minder stageld betalen, blijven langer open (zowel in aantal weken als in dagelijkse sluitingstijd) en de Stad voert een grote reclamecampagne.” De Stad zegt de Sinksenfoor slechts de komende vijf jaar in Park Spoor Oost te willen organiseren, maar de bewonersvereniging PSO twijfelt daaraan. Franssens: “Onze vrees is dat er veel andere evenementen zullen volgen en dat het een permanent pretpark wordt. Dat evenementen als Borger-Rock, Zomer van Antwerpen en Laundry Day ook allemaal naar dat terrein verhuizen. Mensen die op ’t Zuid gingen wonen wisten dat die foor er was, maar dat is in onze buurt niet het geval.”

Lauwers: Borgerhout is groter dan de belangengroep PSO alleen

participatie

Toen de plannen van de Stad bekend werden gemaakt met betrekking tot de site Spoor Oost, stonden de bewoners daar nog niet meteen onwillend tegenover. Zij werden betrokken in het meedenken, maar de participatiemogelijkheden werden door beide partijen anders ervaren.

Franssens: “Onze actiegroep is ongeveer anderhalf jaar geleden tot stand gekomen. Toen kwam de hele problematiek van de site naar boven en de buurt wilde daar positief op ingrijpen. Bij aanvang zijn we uitgenodigd door de Stad om mee te denken hoe we de site konden invullen. Zo waren er een aantal denkdagen waar we in werden betrokken die veel creatieve ideeën opleverden. Dat leidde bij ons tot een argwanend enthousiasme. We hebben daar al ervaring mee. Ook bij de ontwikkeling van het Moorkensplein en de Turnhoutsebaan werden we als buurt betrokken, maar van al die participatievoorstellen is niets terechtgekomen.”

Lauwers licht de intenties van de Stad toe: “Helemaal op het begin was de bewonersvereniging uitgenodigd om mee te denken over de site. Ze zijn toen een paar keer op het kabinet geweest, maar hadden al snel een bepaald programma voor ogen. Ze

realiseren zich niet dat het om een participatiebeleid gaat om zaken te realiseren met de andere stakeholders op Spoor Oost. We hebben hen de hand gereikt en gezegd: wij willen samen met u overleggen op voorwaarde dat alle voorbereidende documenten als *work in progress* worden beschouwd en dat we die de volgende dag niet in de krant zien staan, want als dat het geval is, dan kunnen we niet meer praten. We willen met jullie overleggen in ruil voor bepaalde discretie en dan vragen wij ook om wederzijds begrip over de te nemen beslissingen. Een stadsbestuur wordt democratisch verkozen en als stadsbestuur probeer je met alle belangen van de bewoners van je stad iets te doen. Een actiegroep kijkt alleen naar de eigen belangen, maar Borgerhout is groter dan de belangengroep PSO alleen.”

bestemming

Actiegroep PSO zelf ziet dit uiteraard anders, namelijk dat de inspraak een illusie was. Franssens: “Er werd ons eigenlijk een rad voor de ogen gedraaid. Er werden drie bestemmingen naar voren gebracht; evenementen, parking en groen en het laatste is dus weggefallen. Als je de Sinksenfoor toelaat, dan komt er asfaltering en dan is er meteen niet meer de mogelijkheid om nog veel groen te creëren. Schepen Van de Velde wilde wel dat we zouden zwijgen, maar onze functie is om druk uit te oefenen op de politiek. Vandaar dat we daar niet mee akkoord zijn gegaan, wij willen een drukkingsgroep blijven. Dat hele participatieproces is eigenlijk *fake*. Dat is ook een eenmalig gebeuren geweest. Daarna waren die participatiebijeenkomsten, die denkdagen, gewoon informatiedagen. Alles was al beslist, er kon nog weinig ingebracht worden.”

Franssens: Borgerhout is een links eiland in een rechtse zee

Beide heren laten de tekening van Spoor Oost zien volgens het huidige bestemmingsplan. Zij wijzen op dezelfde punten, maar leggen ze anders uit. Franssens: Er is gewoon weinig groen. Het is nu een kale betonnen vlakte. UFO's en vliegtuigen zouden er zonder problemen kunnen landen. Wat wij daar uiteindelijk willen is een multifunctionele groene zone. Een speel- en ontmoetingsplek. Wij spiegelen ons ook wel aan Park Spoor Noord. Met een grote as van Noord naar Zuid zou je van Park Spoor Noord door kunnen lopen

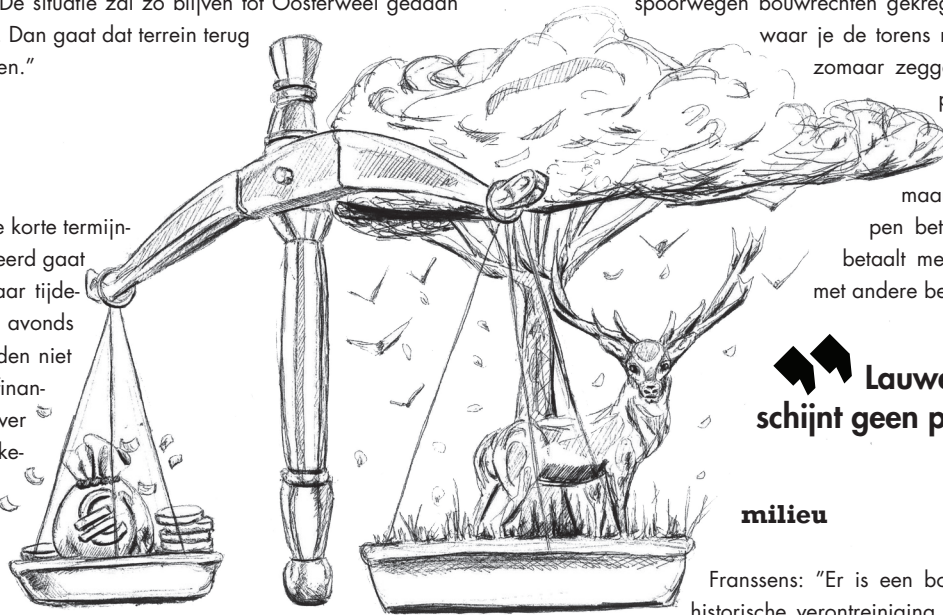
naar Park Spoor Oost. Richting het Rivierenhof kun je dan een slinger van groene zones vormen." Lauwers kijkt naar hetzelfde kaartje en legt de multifunctionaliteit van asfalt uit: "De bedoeling is daarop de parkeerzones afgebakend worden. Naar de benodigde capaciteit aan parkeerplaatsen zal er voor bepaalde zones gekozen worden en zullen die vrijgemaakt worden. Als er niet zo veel nodig zijn dan zijn die andere zones beschikbaar voor andere doeleinden. Het zal parking in combinatie met sportmogelijkheden zijn. Aan de zijkanen heb je groen. De situatie zal zo blijven tot Oosterweel gedaan is, dan wordt dat opnieuw aangepakt. Dan gaat dat terrein terug dicht en kan alles heraangelegd worden."

groen of poen?

Lauwers: "PSO is teleurgesteld door de korte termijn-oplossing. Dat er nu nog altijd geparkeerd gaat worden. Alhoewel, het is sowieso maar tijdelijk. Het gaat er van 's ochtends tot 's avonds niet vol met auto's staan. Ze aanvaarden niet dat je de aankoop voor een deel financiert met zo'n ontwikkeling. Ook over vijf jaar moet er wel een deel ontwikkeling zijn waardoor het terugverdiend wordt. Maar dat zal ook aan het zittende stadsbestuur liggen. Er zijn geen middelen beschikbaar om die prijs voor een park te betalen. PSO verwijst altijd naar Park Spoor Noord, maar dat is niet realistisch. Park Spoor Oost was een woestijn, nu is er tenminste al iets." Dat ziet Franssens toch heel anders, hij vindt dat de prioriteiten anders zouden moeten liggen: "Het gaat om het welzijn van duizenden mensen, niet enkel om het commerciële gebeuren. Wat is nu het belangrijkste: evenementen organiseren of de gezondheid van mensen? Studies wijzen uit dat we hier al zwaar belaagd zijn, een levensduurvermindering van een half jaar. Moet je daar in de eerste plaats niet mee bezig zijn in plaats van met botsauto's en frietkoten?"

Dat er te weinig groen is beaamt Lauwers wel: "Borgerhout is een van de dichtbevolkste wijken, waar weinig open ruimte en groen is. Die wijk heeft daar wel nood aan, die wens is dus begrijpelijk. Maar is dat realistisch daar? Dat terrein is aangekocht door de Stad Antwerpen en dat moet terugverdiend worden. Dat zijn dan hele dure vierkante meters. Park Spoor Noord heeft in aanleg tien jaar geduurd. Dat was ook van de spoorwegen, maar voor het terrein moesten ze niets hebben. In ruil daarvoor hebben de spoorwegen bouwrechten gekregen op een stuk van de Noorderlaan,

waar je de torens nu al ziet verschijnen. Je kunt dus niet zomaar zeggen als stad: 'Hier gaan we eens een park leggen.' Bij Park Spoor Oost is dat eigenlijk hetzelfde verhaal. Dat is een investering die de stad moet doen, maar elke belastingbetaler in heel Antwerpen betaalt daar aan mee. Heel Vlaanderen betaalt mee. Die kosten moet je terugverdienen met andere bestemmingen, andere mogelijkheden."

Lauwers: De bodemvervuiling schijnt geen probleem te zijn

milieu

Franssens: "Er is een bodemanalyse geweest en er blijkt een historische verontreiniging met zware metalen aanwezig te zijn. Men minimaliseert dat en zegt dat het niet over het gehele terrein zo is. Dat is een van onze argumenten om grondiger te onderzoeken, om die schadelijke invloed in kaart te brengen. Stad stelt dat het vanwege de betonnen verharding niet nodig is. Of die bodem vervangen moet worden, is aan milieuexperts, maar wij zijn daar wel door verontrust. Het is een kankerplek in een druk bewoonde buurt." Dezelfde feiten worden ook hier door de andere partij anders uitgelegd. Lauwers: "Dat schijnt geen probleem te zijn, de bodemvervuiling. Het is een terrein dat opengesteld wordt voor publiek. Die vervuiling is niet zo groot dat het een gevaar is voor de volksgezondheid. Er is geen aanleiding tot

bodemsanering. De noodzakelijkheid van bodemsanering hangt af van de eventuele overschrijding van de normen. En dan hangt het er nog vanaf wat je er mee doet. Als je het asfalteert dan moet je het niet snel saneren.”

En dan zijn er nog de zorgen omtrent geluidhinder. PSO vindt dat die hinder onderschat wordt. Franssens: “Er was onlangs het Terlopleinfeest en het geluid werd ook weerkaatst door de hoge flats daar. We gaan het aantal decibellen meten en telkens als het overschreden wordt gaan we een klacht indienen.” Lauwers vindt het overdreven, zoveel last kunnen zij daar niet van hebben volgens hem: “Op de Gedempte Zuiderdokken stond de foor veel dicht bij de bewoning. Vanaf het hartje van de foor naar de eerste bewoners, is het nu zo’n 200 meter. De enigen die daar wel direct hinder van ondervinden, zijn niet de bewoners van Borgerhout aan de andere kant van de spoorweg, maar de bewoners van de blokken van TSO, die zitten daar het dichtste tegen. PSO heeft bij die groep weinig aanhang. Die hebben een eigen groep, die constructief meewerken. Zij zouden het hardst moeten klagen en zij doen het niet.”

actiegroep vs. kabinet

Hoe anders zou de situatie er uitzien onder het vorige stadsbestuur? Franssens vindt het een delicate vraag: “We zitten met een heel moeilijke politieke situatie. Borgerhout is een links eiland in een rechte zee. De districtsraad hier met Groen, SP.A en PvdA staat achter ons, maar de districtsraad heeft niet veel te zeggen. Indertijd van Patrick Janssen waren er wel plannen om hier een park van te maken, ook voor het Moorkensplein waren onteigeningen goedgekeurd. Die plannen zijn allemaal door het huidige stadsbestuur van de kaart geveegd. Men zegt dat er groen is, maar dat stelt niets voor op al die hectares. Als je naar de glossy reclamefolders kijkt, dan lijkt dat een groen terrein en dat is volksbedrog. We zijn bovendien heel angstig dat dit een permanent evenementenpark gaat worden. De groennorm per inwoner wordt hier absoluut niet gehaald, met het park zou dat enigszins gecompenseerd kunnen worden. Men laat die historische kans nu links, of eigenlijk rechts, liggen.” Lauwers vindt dat PSO weinig argument heeft, maar weet inmiddels dat ruimtelijke ordening veel losmaakt: “Ik heb als beleidsmaker de emotionele reacties van mensen onderschat. Je grijpt daarmee rechtstreeks in op het leven en welzijn van mensen. Daarom dat de samenwerking met de bevolking heel belangrijk is, die moet dan ook goed verlopen en daar ligt een moeilijkheid. Beleidsmakers weten niet goed hoe ze met die inspraak moeten omgaan en bewoners zien participatie voornamelijk vanuit hun eigen belangen.” ■

Op donderdag 28 mei, de dag dat deze editie van dwars uitkomt, zal de rechter uitspraak doen. Volg onze facebookpagina om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen.

microscop op wetenschap

het Helsmoortel–Van der Aa syndroom

Tekst: Maxene Willems ■ Illustratie: Basia Dajnowicz ■ Foto: Céline Helsmoortel

Universiteit Antwerpen mag terecht trots zijn op haar Centrum Medische Genetica. Het onderzoeksteam van de afdeling Cognitieve Genetica heeft een gen ontdekt dat bij mutatie de oorzaak is van een nieuw syndroom: het Helsmoortel-Van der Aa syndroom. *dwars* sprak met Céline Helsmoortel, bio-ingenieur, doctoraatsstudente en uitermate vlotte madam uit Lint.

DNA for dummies

Een mens bestaat uit 35 biljoen cellen. Verscholen in de kern van elke cel bevindt zich een sensationele spiraalvormige substantie: ons DNA. Het DNA is zeer geconcentreerd opgerold in 23 paar chromosomen. Als het zich ontrolt, kunnen onze 20.000 genen zichtbaar worden. Slechts 2 procent van het DNA bestaat uit de coderende genen, dit gedeelte noemt men het exoom. Het grootste deel van het menselijk genoom bestaat dus uit niet-coderend DNA. Een gen is het gedeelte van het chromosoom met gecodeerde

informatie voor één bepaald eiwit. Een gen zelf is dan weer opgebouwd uit een bepaalde volgorde van basenparen. Het menselijk genoom heeft ongeveer 3 miljard basenparen met vier mogelijke basen: adenine, thymine, guanine en cytosine. Deze vier vormen de bouwstenen van de streepjescode van je bestaan.

een monstermachine

Deze belachelijk lange code werd voor het eerst ontrafeld in 2001 dankzij het Human Genome Project. Dit project duurde 11 jaar lang. De moderne technologie kan vandaag gelukkig iets sneller het genoom in kaart brengen dankzij *next generation sequencing*. In het genetisch onderzoekscentrum van Universiteit Antwerpen staat er een waanzinnig krachtige machine verscholen: de HiSeq1500. Het apparaat heeft weliswaar een prijskaartje waarvan je achterover valt, maar er zijn baanbrekende mogelijkheden aan verbonden. Deze machine kan het volledige exoom van acht personen tegelijkertijd ontrafelen op anderhalve dag. De vier basen krijgen elk een kleurtje en de laser van

de HiSeq1500 leest deze kleurtjes af. Opdat de machine dit kan lezen, moet het DNA worden aangehecht in een *flow cell*. De gelabelde basenparen vloeien daarna als het ware in acht kanaaltjes. Dankzij het labelen met kleurtjes kan het DNA in kaart worden gebracht en zo kunnen mutaties worden gelokaliseerd. Het identificeren gebeurt via een computeranalyse van een gigantisch tekstbestand met alle opeenvolgende basen.

de symptomen

Mede dankzij deze technologie is een gen gevonden dat verantwoordelijk is voor het Helsmoortel-Van der Aa syndroom dat verschillende kenmerken heeft. Er is sprake van een milde tot ernstige verstandelijke beperking met een IQ lager dan 70. Patiënten hebben tevens autisme spectrum stoornissen. De mutaties in dit specifieke gen zijn verantwoordelijk voor 0,17 procent van alle gevallen van autisme spectrum stoornissen, dit lijkt misschien niet veel, maar dit is een aanzienlijk aandeel als je bedenkt dat er maar 1 procent in totaal überhaupt genetisch verklaard wordt. De personen hebben ernstige spraakproblemen. Sommige kinderen kunnen een paar woorden zeggen, anderen zijn alleen in staat om klanken te produceren. Ook herkent men verschillende uiterlijke kenmerken: een prominent voorhoofd, hoge haarlijn, dunne bovenlip en een brede neusbrug. Daarnaast hebben ze een verstoord dag- en nachtritme waardoor er slaapproblemen ontstaan. Sommige ouders laten hun kind in een tent slapen zodat ze zich veilig voelen en toch tot rust kunnen komen.

een *de novo* mutatie

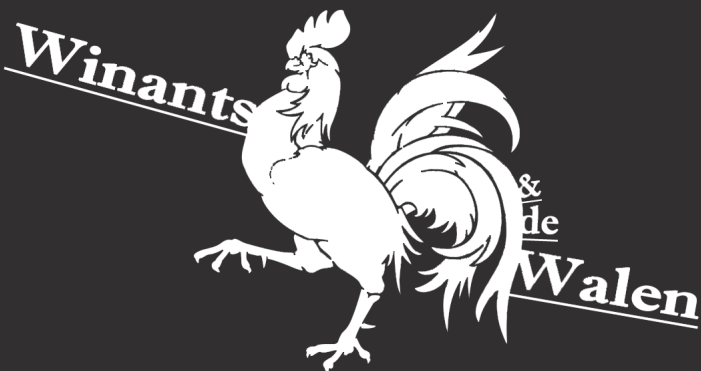
Elke biologische reactie in ons lichaam gebeurt door middel van eiwitten. Om deze eiwitten te produceren is er een bouwplan nodig. De info hiervoor zit in het specifieke gen. In het geval van het Helsmoortel-Van der Aa syndroom is er een fout in het ADNP-gen,

waardoor het eiwit korter is dan normaal en er foute informatie in zit. ADNP staat voor *activity-dependent neuroprotective protein*, het is een eiwit dat zenuwcellen beschermt. Zonder deze bescherming gaat er dus iets mis in het ontwikkelingsproces van de hersenen. Het fascinerende aan de fouten in het gen is dat ze niet afkomstig zijn van de ouders. Dit heet een *de novo* mutatie. Veel aandoeningen zijn erfelijk, maar in het geval van Helsmoortel-Van der Aa, zijn het mutaties die pas zijn ontstaan in het kind. De onderzoekers konden het verband leggen tussen deze mutaties en het ziektebeeld dankzij een internationale samenwerking. Bij het eerste onderzochte patiëntje was er enkel een vermoeden, vier maanden later werd in Nijmegen nog één persoon geïdentificeerd na het checken van het DNA. Vervolgens werden ook patiënten in Sicilië, Seattle, Zweden en Australië ontdekt en zo zijn ze langzamerhand aan tien kindjes gekomen voor hun studie die vorig jaar gepubliceerd werd in het gerenommeerde tijdschrift Nature.

erkenning

Bij de families valt een zware last van de schouders. Na talloze doktersbezoeken en menig medisch onderzoek is er eindelijk gevonden wat hun kindje heeft. De ouders hebben contact met elkaar en zitten in een besloten groep op Facebook. Hier kunnen ze hun ervaringen delen en herkenbaar gedrag wordt zo over en weer gecommuniceerd. De onderzoekers houden deze groep in de gaten en kunnen daardoor beter inzicht krijgen in het syndroom. In het originele onderzoek waren tien kindjes geïnccludeerd. Momenteel zijn er al een veertigtal personen die Helsmoortel-Van der Aa zouden hebben. Het onderzoeksteam is alvast benieuwd naar de toekomst. Universiteit Antwerpen mag fier zijn op Céline: 26 jaar en al een syndroom op haar naam. Daar neemt *dwars* de pet voor af. ■

Meer weten? Het gepubliceerde artikel in Nature Genetics is online te vinden: <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3990853/>

Tekst & Foto: Thibault Winants ■ Illustratie: Basia Dajnowicz

Le plat pays, qui est le mien. Er zijn maar weinig Belgen die hun liefde voor het vaderland zo vurig en passioneel declameren als Jacques Brel. Hij was hard en cynisch voor 'zijn land' in zijn chansons, maar hij zelfde onmiddellijk. Brel was noch Vlaming, noch Waal, noch Brusselaar. Neen, Brel was vooreerst Belg. Trots op elke verborgen uithoek van zijn land. Ook op Wallonië, het onbekende vraagstuk voor menig Vlaming. Maar er is een nog schrikwekkender monster, schuilend in het donker.

C'était au temps où Bruxelles rêvait. De Kunstberg, een formidabel panorama.

We beseffen het. We nemen hier een uitgebreid loopje met de geografische locaties in België. Waarom niet naar Dinant (doodzonde van de gemiste kans op een rijmschema in de titel), Aarlen (zonde dat we Luxemburg niet eens bezoeken), Durbuy (*God forbid*) of Waterloo (voor de ABBA-fans onder ons: zeker eens doen)? Waarom geen verderzetting van de genuanceerde bewieroking van onze Waalse broeders? Naast metallurgische goden, oninneembare vestingen en weemoedigheid is er – clichématig – zoveel meer te doen in het zuiden van dit land. U kunt gaan skieën in de Ardennen, kajakken op de Lesse, onophoudelijk lachen met Di Rupo's vlinderdas, luie Walen uitschelden omdat ze de trotse Vlaming beroofd hebben van diens spaarplan. De mogelijkheden zijn eindeloos én u voelt zich er waarschijnlijk nog eens veel beter door ook.

jij en ik Brussel onvoorwaardelijk

Maar Brussel. Brussel. Daar roddelen we liever op een veilige afstand over.

Gevaarlijk. Weids. Ongezellig. Muf. Bureaucratische bijenkorf. Anderlechtse Poort. Spuuglelijk station. De lijst gaat door tot in de oneindigheid, recht evenredig met de krantenartikels, persoonlijke getuigenissen, films, boeken en columns die over onze hoofdstad zijn neergepend. We laten – (on)bewust – Brussel verlaten achter. We willen niet, we kunnen niet. We troosten ons met herinneringen aan hoe De Brouckère er vroeger op roestbruine of sepia ansichtkaarten uitzag. Hoe de Marollen dag- en nacht-leven uitspuwde over de straten van een reus in wording. Hoe de monarch vredig door de Koninklijke Tuinen wandelde. Hoe de vrouwen in hun crinoline jurken dansten op de Grote Markt. Vredig en welhaast gezellig, zo zag Brussel eruit.

C'était au temps où Bruxelles chantait. L'Ancienne Belgique, heilige grond voor muziek-liefhebbers.

Nu? Duizend bommen en granaten, enkel lawaai en allochtonisme en dat hautaine Franse taaltje. Bah! Tja, Brussel is nu eenmaal niet Vlaanderen, nu eenmaal niet Wallonië, nu eenmaal niet Duitstalig België. Metropool, dat is het woord waar ik naar zoek. Ook al huisvest deze kosmopoliet geen buitenaards miljoenen aantal zoals New York en Londen, toch schrikt de grote, boze wolf ons nog steeds af. Dat is natuurlijk ook begrijpelijk. Onze

elen rijk

hoofdstad kan niet getypeerd worden door de etymologische codering van het woord 'stad'. Neen, Brussel is een beest. Onherkenbaar, beangstigend, uitdeinend. Een schim in het duister die de passant liefst niet opzoekt, uit angst om in de diepte meegesleurd te worden. Een Lynchiaanse nachtmerrie van herrie, geweld en kille onpersoonlijkheid die je aangapt en elk moment kan opslokken. Die angst voor het onbekende moet je durven omhelzen en beminnen, want eens je de sprong waagt, is de beloning een injectie van pure adrenaline en zelfvertrouwen. Of je nu gaat feesten in Madame Moustache of The Factory, tot in de late uurtjes discussieert over de zin van het leven in de Kafka of doorheen de – geef het toch maar toe – archilelijke maar karaktervolle catacomben van de Brusselse metrolijn wandelt; je vervelen doe je werkelijk nooit.

C'était au temps du cinéma muet. Le Cirio in Brussel, aan de Beurs.

Neem nu Brussel-Centraal, de kurkentrekker van het Belgisch treinspoornetwerk is een onbesuisd zootje ongeregeld vergeleken met het gracieuze Luik-Guillemins van Calatrava. Het stinkt er meestal naar pis, stikt er meestal van de onbedeelden en stuwt nu niet bepaald het architectonisch plaatje de hoogte in. Onpersoonlijk.

Neem nu Brussel-Zuid, een walhalla voor de (stiekeme) hoerenloper en op-feromonen-beluste man en vrouw onder ons. Hier geen gerestaureerde kerk die de hevigste beats doorheen je lichaam laat gieren. Eerder *unheimlichkeit* en een andere soort energie die door je lichaam gonst.

Neem nu de Europese Wijk of Matongé of Molenbeek of Anderlecht. Ja, Brussel is vermoeiend. "Ik hou van u, ik walg van u," zo schreef Riadh Bahri vorig jaar in De Standaard. Mooi, integer en in het bezit van een indringende waarheid. Chaos

overheerst in Brussel, waar niets in controle kan worden gehouden, waar alles werkelijk lééft, ademt, kwijlt en de liefde bedrijft.

Place de Broukère on voyait des vitrines. Hotel Métropole, een negentiende-eeuwse parel aan een van de bekendste pleinen in België.

Ik hou persoonlijk van de nonchalance, de ataxie, de uitgelatenheid en *joie de vivre* die er in Brussel heerst. Omdat die eigenschappen ook inherent zijn aan mijn persoonlijkheid. Dat weet de hoofdredactie van dit blad goed genoeg. Terzijde: mijn excuses voor de hectiek die ik jullie soms bezorg, dames. Ga ik Brussel ooit minder liefhebben hierdoor? Neen, dat lijkt me sterk. Maar ik snap wel waarom je het zou doen.

Maar als Brel het in zijn bloedmooie, intrieste hart kan vinden om van dit amalgaam te houden, kan u dat dan ook niet? Akkoord, de tijden waren anders, beter, mooier. Hij slaat en zalft en zou dit nog steeds doen.

C'était au temps où Bruxelles bruxellait. Volgt u mij in juni naar deze barre plek? We zien elkaar aan de trappen van de Kunstberg, om 13.00u. Ik zal luidkeels *Bruxelles* zingen, terwijl ik aan al die mooie momenten denk. Daar, op de treden van de stadspiek, zullen we onze dag ook eindigen terwijl onze linkerhand een fles rode wijn beteugelt en onze rechterarm hevig gesticulerend Brussel omarmt. En we zullen Brel vereren. Onze Belgische bard als gids, onze eigen Vergilius die ons doorheen de augiasstal begeleidt. Onontbeerlijk België, verachterlijk prachtig Brussel.

Wat hou ik toch van 'm en van dit kutland. ▀

grenzen aan de vrijhandel

Tekst: Benjamin Theys ■ Illustratie: Yannick De Meulder

Europa is al een tijdje met de Verenigde Staten aan het onderhandelen over het 'Trans-Atlantisch Vrijhandels- en Investeringsverdrag', beter gekend onder de Engelse benaming 'Transatlantic Trade and Investment Partnership' (TTIP). Dit handelsverdrag moet de mondiale vrijhandel stimuleren.

C'est quoi ça?

Handelsakkoorden zijn bindende afspraken die de Europese Unie maakt met andere landen of internationale organisaties om zo de handel tussen de verschillende partijen te stimuleren. Voorbeelden van zulke afspraken zijn het vastleggen van lagere invoertarieven waardoor goederen makkelijker tussen de verschillende partners kunnen worden verhandeld. Het sluiten van deze akkoorden haalt dus handelsbarrières weg zodat beide economieën kunnen groeien.

De Europese Unie heeft al eerder verschillende vrijhandelsakkoorden gesloten. Zo werd op 1 maart 2013 vrije handel mogelijk tussen de EU en Peru. Op 1 augustus 2013 werd er dan weer een verdrag met Colombia ondertekend, waar zich in 2014 ook Ecuador bij aansloot. Deze akkoorden zouden naar verwachting 500 miljoen euro per jaar opleveren aan de bedrijven in de betrokken economieën. Ook met landen als Zuid-Korea, Mexico, Zuid-Afrika, Chili, Centraal-Amerikaanse landen en de ACS-landen (African, Caribbean and Pacific Group of States) zijn de afgelopen jaren akkoorden gesloten.

what about TTIP?

De Europese Unie onderhandelt dus nu over het sluiten van zo'n vrijhandelsverdrag met de Verenigde Staten van Amerika. Volgens sommigen zou het sluiten van dit akkoord leiden tot een enorme economische groei bij beide partners, terwijl andere denken dat het wel zeer moeilijk zal worden voor regeringen om de markten zo te organiseren dat de consument voldoende beschermd wordt.

De handelsrelaties tussen de VS en de EU zijn al jaren zeer goed, wat wil zeggen dat er nu al relatief weinig barrières zijn. Toch zou het sluiten van een pact goed zijn voor een handelstoename van 50 procent tussen de twee partners. Men speelt dan ook al sinds de jaren negentig van vorige eeuw met het idee om zo'n vrijhandelszone te creëren. De effectieve onderhandelingen voor TTIP zijn begonnen in juli 2013. Dit akkoord zou de grootste handelszone ter wereld maken, goed voor 46 procent van het BBP van de hele wereld.

Momenteel zitten de onderhandelingen in de negende ronde. Voor de EU wordt er onderhandeld door de Europese Commissie. Die heeft een mandaat gekregen van de lidstaten die hun richtlijnen voor de onderhandelingen aan de commissie hebben doorgegeven. De Europese Commissaris voor Handel, momenteel de Zweedse Cecilia Malmström, leidt de onderhandelingen. De Europese Commissie heeft geen mandaat om een akkoord te sluiten. Als de onderhandelingen zijn afgelopen, zullen de Raad, de parlementen van de lidstaten en het Europees Parlement hun goedkeuring nog moeten geven aan het verdrag. De deadline die was voorgesteld, eind 2015, wordt hoogstwaarschijnlijk niet gehaald.

Het sluiten van zulke akkoorden haalt handelsbarrières weg zodat beide economieën kunnen groeien

was ist das Problem ?

Het TTIP heeft dus zijn medestanders waaronder de Europese Commissie, maar ook werkgeversorganisaties en bedrijven. Volgens hen zal het verdrag enorme economische groei met zich meebrengen en honderdduizenden banen creëren. Ook zal het er voor zorgen dat de regelgeving tussen de VS en de EU geharmoniseerd wordt, wat ook kostenbesparend zou werken.

Door het ISDS-mechanisme worden overheden gedwongen om miljarden euro's belastinggeld te betalen aan multinationals als compensatie voor wetgeving die hun winsten zou kunnen aantasten

Toch groeit de kritiek op het TTIP met de dag. Bepaalde fracties binnen het Europees Parlement, vakbonden en vele NGO's wijzen op verschillende problemen die het TTIP met zich mee zou brengen. Zo is er veel kritiek op het gebrek aan transparantie waarmee de onderhandelingen gepaard gaan en de verschillende lobbygroepen en grote bedrijven die het achter de schermen voor het zeggen zouden hebben. Een ander punt van kritiek gaat over de harmonisatie van de regelgeving tussen de VS en de EU. Critici in de EU hebben schrik dat uit het akkoord zal blijken dat de strenge, EU-regelgeving verzwakt zal worden in het voordeel van de veel meer gedereguleerde VS-regelgeving. Dit zou bijvoorbeeld de deur open zetten voor meer vervuilende wagens naar Amerikaanse normen, of naar de import van Amerikaanse chloorkippen.

Het laatste en misschien wel grootste punt van kritiek gaat over ISDS (*Investor-to-State Dispute Settlement*). Door het ISDS-mechanisme kunnen overheden gedwongen worden om miljarden euro's belastinggeld te betalen aan multinationals als compensatie voor wetgeving die hun winsten zou kunnen aantasten. ➤

sociaaldemocraten tegen ISDS in handelsverdragen met Canada en VS

De Europese sociaaldemocraten hebben in april hun positie ten aanzien van het omstreden ISDS-mechanisme bevestigd. Door het ISDS-mechanisme kunnen overheden gedwongen worden om miljarden euro's belastinggeld te betalen aan multinationals als compensatie voor wetgeving die hun winsten zou kunnen aantasten. In het verleden eiste de Zweedse energiereus Vattenfall een compensatie voor het voor de omslag naar een milieuvriendelijker Duits energiebeleid en ook tabaksgigant Philip Morris daagde Uruguay en Australië voor het Internationaal Arbitragehof omwille van anti-tabakmaatregelen. "Wij willen niet dat het ISDS-mechanisme wordt opgenomen in de handelsverdragen met Canada (CETA) en de Verenigde Staten (TTIP)," zo klinkt het.

Met de herbevestiging van haar positie omtrent ISDS komen de Europese sociaaldemocraten tegemoet aan de bezorgdheid van duizenden Europese burgers, die in de afgelopen periode hun ongerustheid over ISDS hadden geuit.

Sociaaldemocraten roepen de Europese Commissie nu op om het hoofdstuk omtrent ISDS in de handelsverdragen met de VS en Canada aan te passen en te verbeteren, om ervoor te zorgen dat deze niet worden verworpen in het Europees Parlement. Indien de Europese Commissie beide handelsverdragen alsnog goedgekeurd wil zien in het Europees Parlement, zullen er nog drastische aanpassingen moeten worden doorgevoerd. Als dat niet gebeurt, verliest de Europese Commissie de steun voor beide verdragen.

De Europese sociaaldemocraten hebben in april hun positie ten aanzien van het omstreden ISDS-mechanisme bevestigd

standpunt Europese Volkspartij omtrent ISDS

De EVP-fractie is verheugd over het initiatief van de Europese Commissie om het ISDS-mechanisme te moderniseren, waardoor het transparanter en onpartijdig wordt. Het voorstel dat gepresenteerd werd door commissaris voor Handel Cecilia Malmström is een stap in de goede richting, in het bijzonder voor de lopende onderhandelingen over het Trans-Atlantisch Vrijhandels- en Investeringsverdrag (TTIP). De EVP-fractie verwelkomt het voorstel om de oprichting van een permanent internationaal onafhankelijk Hof van Arbitrage te ondersteunen op de lange termijn. Ze wil een TTIP dat een gemoderniseerd, transparant en onpartijdig ISDS-mechanisme bevat dat moet voorkomen dat elke discriminerende behandeling van EU-investeerders, in het bijzonder het midden- en kleinbedrijf, door de VS zou worden bestraft.

De EVP-fractievoorzitter in de Commissie Internationale Handel van het Europees Parlement, Daniel Caspary, benadrukte het belang van een sterke bescherming van het investeringsmechanisme: "Het is in het belang van iedereen om grensoverschrijdende investeringen te vergemakkelijken en op hetzelfde moment onze beleggers te beschermen. Hiervoor moeten we een gemoderniseerd en transparant geschilmechanisme hebben dat een snel proces mogelijk maakt, de kosten onder controle houdt en vooral wettelijk geregeld is zodat de politieke bereidheid niet afneemt. Met het voorstel voor de oprichting van een bilateraal hof van beroep en onafhankelijke arbitrage, is een belangrijke stap gezet om bezorgdheid van de burgers verder te verminderen."

"Dit nieuwe concept van de Europese Commissie is een goede basis voor de volgende rondes van onderhandelingen met de Verenigde Staten," zei Godelieve Quisthoudt-Rowohl, EVP-rapporteur voor de TTIP-resolutie in het Europees Parlement. "Het is ondenkbaar voor ons om een investeringspartnerschap af te ronden zonder dat onze investeerders wettelijke bescherming krijgen door moderne arbitrage. We hebben al in de uitgebreide economische en handelsovereenkomst (CETA) aangetoond dat de moderne regels nodig en mogelijk zijn om meer effectief bescherming te bieden aan investeerders zonder afbreuk te doen aan de regelgeving en soevereiniteit van de verdragsstaten. We blijven werken om van de TTIP een succes te maken en zo onze toekomst in handen te nemen, in plaats van de dingen tot stilstand te brengen zoals de tegenstanders van het TTIP willen doen." ■

www.dwars.be

web only

elke week nieuwe webartikels

extra cathedra

leer je prof kennen

professor Robby Houben

over de ambitie als F-16 piloot, het oude Rome en een kwak mayonaise

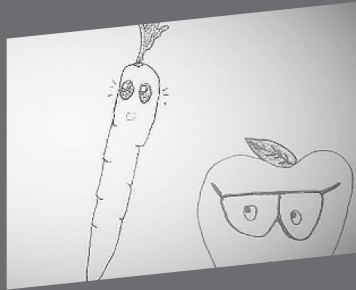

professor Jan Sijbers

over DJ-Tiesto, ingebouwde koelkasten en examenvragen

consumptie verplicht

tips voor examenvreetbuien

studiesapjes

vergeet cafeïne, Rilatine en de duizenden energiedrankjes. Denk aan sapjes vol vitaminen!

hersenhapjes

snacks die ervoor zorgen dat die vage definitie beter blijft hangen

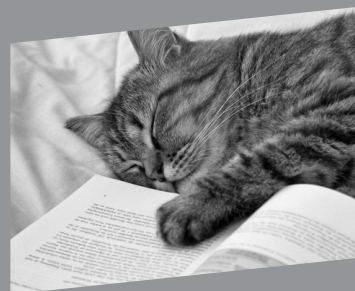
aanbevelingen voor studieontwikkend gedrag

we slepen je de examens door

examendag in 24 nummers

Muziek die je steun of motivatie biedt wanneer de nood het hoogst is

blokken wordt plezant

met deze studietips bij de hand. Zie het blokken als een *game*: spring over de valkuilen heen

uitwaaien tijdens de blok

neem een deftige *break* en trek de wijde natuur in. Van 't Stad welteverstaan

examentijd: de tijd waarin u uw filmkennis bijjschaaft

10 films to watch before you die of exam nightmares, stress and chaos

lach-ster van de lage landen

Brigitte Kaandorp

Tekst: Julie Colpaert ■ Illustratie: Nicolas De Keersmaeker

La Kaandorp gaf een *SUPERDELUXE* show, het beste van wat ze ooit bracht als succesvolle cabaretière. In een onnavolgbare stijl neemt ze haar publiek mee op reis door haar rijke oeuvre. Klassiekers als *Ik heb een zwaar leven* en *Annelies van de Pies* mochten daarbij niet ontbreken. Keer op keer trakteert ze haar publiek op lachwekkende situaties, uit het leven gegrepen. Waar haalt ze haar stof en licht ze zelf nog veel?

Ik zou echt niet weten wat ik anders had willen worden dan cabaretière. Volgens mij was ik dan een heel sneue juf Nederlands met een burn-out geworden. Ik kan natuurlijk goed - daar kwam ik ooit achter - mensen aan het lachen brengen. 'Verbeter de wereld, begin bij jezelf', luidt toch die slogan? Ik hoop door mensen aan het lachen te brengen dat ze iets vrolijker de deur uit gaan dan dat ze binnenkwamen. Dat is mijn missie. M'n kinderen vinden me godzijdank ook best grappig. Daar was ik een beetje bang voor, voor die rollende ogen. We hebben een eigen humor thuis, een soort onderlinge gekkigheid. Ze komen ook nog steeds naar mijn shows kijken. Mijn zoon, ondertussen 20 jaar oud, zit wel met een soort techniciteit naar mijn show te kijken, van: 'wat doet die vrouw nou eigenlijk?' Terwijl hij vroeger gemakkelijker alles goed vond.

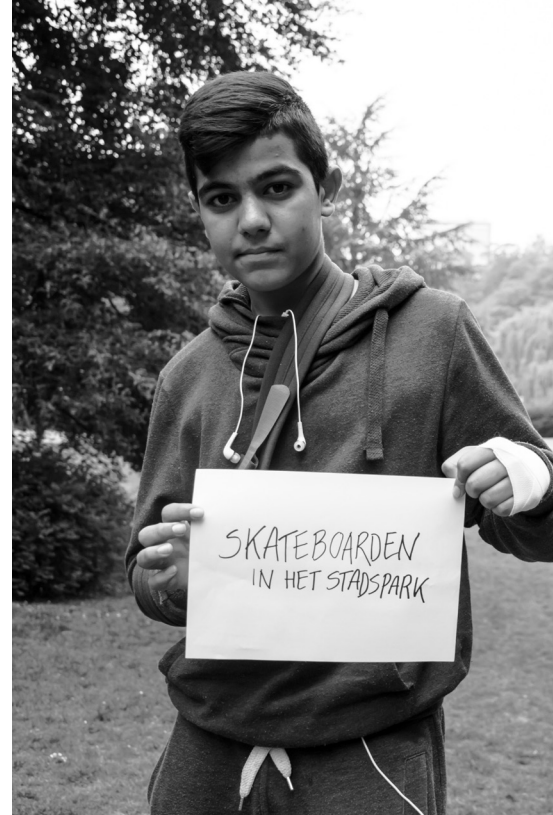
Het is niet echt een hoofdzonde, maar ik sta altijd een beetje weigerachtig tegenover het maken van een nieuwe show, of om me voor te bereiden op een avondshow. Daarom heb ik, als ik een show geef, steeds een zenmoment van drie kwartier nodig voor ik opkom. Het eerste kwartiertje doe ik een soort gymnastiekje en probeer ik echt de tunnel in te gaan: je moet focussen op wat je gaat doen. In de zaal zit namelijk 800 man, daar moet je doorheen. Je kan niet recht uit het dagelijks leven, hup, de zaal in stappen. Ik heb een soort concentratie dat ik me richt op het publiek en me voorstel dat het leuk wordt en dat ik er zo zin in krijg. Na dat kwartier maak ik me niet meer druk, dus echt stress heb ik dan niet meer want anders word je gek als je er je tot vlak van te voren druk om maakt. Het blijft immers mijn professionele bezigheid, dus heel de tijd stressen heeft echt geen zin.

Ik kan echt onmogelijk kiezen tussen zingen of theater. Kiezen is voor mij echt wel verliezen dan. De recensenten noemen het vaak een aangekleed liedjesprogramma en dat klopt ook wel. Ik ben gewoon ooit met liedjes begonnen en het geklets tussendoor kwam er automatisch bij. Je kan mij dus een half-om-halfje noemen. Liedjes, langs de ene kant, zijn heel dankbaar, ze blijven langer hangen en ik heb een paar gouwe ouwes waar mensen vaak naar vragen dus dan blijf je gewoon zingen. Maar kletsen, ach dat is ook heerlijk. Een heel nonsensverhaal ophangen en daar mensen volledig in meekrijgen... Ik kan gewoon geen keuze maken!

Bette Midler is absoluut een groot voorbeeld voor mij en heeft me best geïnspireerd. Het is een brutaal wijf, ze is grappig én ze kan goed zingen. Onze eigen Toon Hermans vond ik ook fantastisch, hij had zo een mooi gevoel voor *timing*. Hij kon zijn publiek aan het lachen brengen met werkelijk niks. Tijdens een show in 1980 zei hij tegen zijn toneelmeester: "Johnny, kan je even m'n tenniseracket uit de auto halen" en dan ging 'ie staan wachten op 't toneel tot het tenniseracket werd gebracht. Dat duurde vijf minuten en mensen pisten echt in hun broek van het lachen. Dat vind ik magistraal. Maar er is echt wel nog steeds een verschil tussen mannen en vrouwen in de cabaretwereld. Zo weet ik van mezelf dat ik een eigen soort humor heb. Ik heb ook het idee dat vrouwen zich sneller 'te kakken' zetten dan mannen. Mannen zullen vaker een grote mening verkondigen terwijl vrouwen meer zoiets hebben van "ik weet het niet, ik doe maar wat" en dat vinden mensen dan ineens grappig of zo. Ik moet toegeven dat ik wel het idee heb dat ik nooit helemaal serieus word genomen door de mannen. Dat is op zich niet erg want ik heb toch wel succes. De recensenten houden echter toch meer van de mannen in het cabaret.

 Zonder cabaret was ik vast een heel sneue juf Nederlands met een burn-out geworden

Altijd vrolijk zijn en lachen, kan ik niet. Lachen en huilen liggen erg dicht bij elkaar. In mijn humor zit ergens een grond van waarheid, sommige dingen zijn letterlijk uit mijn leven gegrepen. Dat merk je bijvoorbeeld aan een nummer zoals *Zeewind*. Dat is zo'n heftig nummer, dan krijg je direct de zaal stil. Het nummer gaat over een vriend die een hersenbloeding kreeg. 's Ochtends was er nog niets aan de hand, 's avonds lag hij al in het ziekenhuis. Hij lag daar met een gebruid gezicht, hij ademende nog, maar was er niet meer. Ik dacht nog: "dat is veel te privé en veel te gedetailleerd." Maar het publiek voelt dan toch ergens aan dat het écht is. Ook voor mezelf is lachen en huilen soms nauw verweven. Ik kan soms erg somber zijn. Dat zie je bij alle komieken. Neem nou Robin Williams, een van de beste komieken ter wereld, bleek achteraf toch zo depressief als een deur te zijn. Volgens mij kan je pas echt goede grappen maken als je de andere kant ook kent. Als je echt altijd vrolijk bent dan zie je het contrast niet meer. ▀

dwars door de lens

de vele gezichten van antwerpen

Foto's: Elise Geuens, Julie Jeunen, Hylke Gustaaf & Martijn Fraanje

onderwijs + gelijkheid = wijsheid?

Tekst: Sammy Herremans ■ Foto: Julie Jeunen

Gelijkheid in het onderwijs? Dat is er toch al? Voor sommigen is de wereld heel eenvoudig. Voor diegenen die het Onderwijsatelier bijgewoond hebben, heeft de wereld wat meer nuance. Twee directeurs, een socioloog en een docent Onderwijskunde – het klinkt als het begin van een goede mop – brachten die avond hun ideeën en onderzoeksbevindingen naar voren. Het Onderwijsatelier, onder meer door Caroline Gennez georganiseerd, had ditmaal als doel de recent gepubliceerde Pisa-resultaten te bespreken.

Pisa, kort voor *Programme for International Student Assessment*, is een driejaarlijks internationaal onderzoek dat uitzoekt hoe ver vijftienjarigen staan op het vlak van wiskunde, leesvaardigheid en wetenschappelijke geletterdheid. Er is, wonder boven wonder, een verband vastgesteld tussen de afkomst op sociaal, economisch en etnisch vlak van leerlingen en hun onderwijskansen. Een voortdurende dialoog over dit onderwerp is belangrijk. Het moet bespreekbaar blijven, ook nu gelijke kansen in het onderwijs niet meer gezien worden als een kerndoelstelling. Uit de resultaten van de Pisa-test van 2009 blijkt dat er een grote kloof bestaat tussen het leesniveau van de beste en de slechtste leerlingen. Vergeleken met de peiling van het jaar 2000 is deze kloof zelfs gegroeid. Daarom moet er extra aandacht zijn voor onderwijsgelijkheid.

Dimo Kavadias, docent Onderwijskunde, ziet segregatie in het Vlaamse onderwijs. Dat is een probleem want in onze samenleving bepaalt het diploma dat je behaalt héél veel andere factoren in je leven. Het beïnvloedt wie je vrienden zullen zijn, waar je zult werken, welk soort werk je zult doen en hoeveel je zal verdienen. Dit speelt een rol in je gezondheid, je eetgewoonten, noem maar op.

voorrang

Wat kan er veranderen om gelijkheid te garanderen? Één manier om gelijkheid te verzekeren is de keuzevrijheid van ouders om een school te kiezen in te perken. De best geïnformeerde ouders weten de beste scholen te vinden, terwijl andere kinderen in de kou blijven staan. Het probleem is echter dat het afnemen van het recht van ouders zelf een school voor hun kind te kiezen in strijd is met de grondwet. Wat wél kan helpen is het

invoeren van zogenoemde 'voorrangpercentages', waarbij een school een zeker aantal inschrijvingen voorbehoudt voor sociaal kwetsbare leerlingen.

Een goede spreiding van leerlingen zorgt ervoor dat armere leerlingen mee naar boven getrokken kunnen worden

Dirk Jacobs, als socioloog verbonden aan de ULB, vindt het heel belangrijk dat we een klimaat creëren waarin het oké is om problemen te benoemen. Dat is de enige manier om ze op te lossen; er mogen geen heilige koeien zijn. Ook hij ziet dat kinderen uit gezinnen die hoger op de socio-economische ladder staan, ook hoger scoren op de Pisa-test. Voor hem is het belangrijk dat scholen een gebalanceerde compositie hebben. Leerlingen van scholen waar voornamelijk welgestelde kinderen op zitten zullen elkaar optrekken; leerlingen van scholen waar niemand thuis Nederlands spreekt en waar armoede welig tiert zullen elkaar naar beneden trekken. Een goede spreiding van leerlingen zorgt ervoor dat armere leerlingen toch mee naar boven getrokken kunnen worden.

Een school met een sterk gemotiveerd team doet ook wonderen. Onderzoek toont aan dat scholen met veel diversiteit, maar met een duidelijke missie en een schoolteam met sterke cohesie wél in staat zijn gemiddeld of zelfs beter te scoren. Helaas is het juist in die scholen waar de meest ervaren en competente leerkrachten het hardste nodig zijn, dat je doorgaans beginnende leerkrachten vindt. Jacobs is ervan overtuigd dat Vlaanderen alles in huis heeft om de onderwijsproblemen op te lossen. Het is een kwestie van de juiste mensen met de juiste middelen op de juiste plaats te krijgen.

Een aantal werd een ASO-advies gegeven, maar zat toch op een BSO school, omdat hun ouders te laat waren voor de inschrijving

voorbeeld

De man van de avond was echter Hocine Trari. Hij is directeur van basisschool Kriebel in Deurne. Het verhaal van zijn school zou zo verfilmd kunnen worden. Elk semester verhuist een vijfde tot een derde van de leerlingen. De helft van 'zijn ouders' zijn eerstegeneratie immigrant. Van zijn 300 leerlingen is 80 procent moslim. Bijna 80 leerlingen hebben een andere nationaliteit dan de Belgische. Zijn school kreeg slechte punten van de inspectie. Vooral Nederlands en wiskunde moesten dramatisch verbeteren. Niemand wilde directeur worden van een gedoemde school, maar Hocine zocht net die uitdaging. Nu, drie jaar later, is zijn school geslaagd voor de inspectie.

Hij vertelt over concrete gevallen van misgelopen communicatie met ernstige gevolgen. Zo zag hij enkele leerlingen die dit jaar naar het eerste middelbaar gegaan zijn. Er werd hen aangeraden naar een ASO school te gaan, maar toen hij met ze praatte, kwam hij erachter dat ze in de nabijgelegen BSO school zaten. Waarom? Omdat hun ouders te laat waren voor de inschrijving. Schrijnend. Hocine zet nu mensen in die leerlingen (en hun ouders) begeleiden bij de overgang van lager naar secundair.

financiële tegemoetkoming

Al staat de maximumfactuur hem toe om tot 70 euro te vragen op de schoolrekening, er wordt niet meer dan 30 of 35 euro aangerekend. Toch blijven er een aantal rekeningen open. Hij laat die rekeningen open. Het heeft geen zin de ouders op te jagen om toch te betalen. Toevallig is er een proefproject waaraan hij meewerkt, georganiseerd door het OCMW. In het kader van dit project wordt er uitgezocht waarom deze facturen niet betaald worden. Wat blijkt? Verschillende ouders hebben recht op verhoogde tegemoetkomingen zonder het zelf te weten. Daarbij komt nog dat Hocine die schoolfacturen rechtstreeks aan het OCMW mag factureren: win-winsituatie.

Er is werk aan de winkel, maar er is hoop. Het kan beter, en met de juiste inzet en een positieve houding kan elke school stappen in de goede richting zetten. Het is aan ons, het bredere publiek, om de discussie in leven te houden. Het is aan ons om open te staan voor elkaar, voor een betere toekomst, een toekomst voor iedereen. ▀

de noodlottige verdwijning van Informatie- en Bibliotheekwetenschap

Tekst: Matthias Vangenechten

Een opvallend bericht in een achterafhoekje in De Morgen begin november: “Universiteit schrapt bibliotheekopleiding.” Daar in de ambitieuze kenniseconomie Vlaanderen de mensheid haar verontwaardiging liever verspilt aan mensoeterende wereldproblematieken als eetgelegenheden die 50 eurocent aanrekenen voor het opwarmen van melk, vonden andere media in hun teergeliefde medium zelfs geen ezelsoor ruimte om hierover te berichten.

Dit moet de universiteit tot opluchting gestemd hebben, want hoewel rector Verschoren het schrappen van het postgraduaat Informatie- en Bibliotheekwetenschap (IBW) een noodzakelijke beslissing noemt – uiteraard zegt hij dat, hij zou gek zijn het tegenovergestelde te beweren – blijft dit wel een keuze. En ofwel worden keuzes met de dobbelstenen gemaakt, ofwel is er over die keuzes nagedacht, al dan niet weloverwogen. Laten we in het geval van een universiteit gemakshalve van de tweede optie uitgaan.

Keuzes zijn nooit waardevrij. IBW is een van de 29 postgraduatoren aan Universiteit Antwerpen. En daar knelt nu het schoentje. Waarom moet net IBW sneuvelen? IBW is al in voege sinds 1983 en is een opleiding die per academiejaar zo’n 60 studenten onderdak verschaft. De ironie wil namelijk dat vorig academiejaar er nog concrete plannen waren om IBW om te turnen tot een volwaardige masteropleiding. De kans is klein dat een universiteit zulke plannen koestert met een richting die op alle vlakken tekortschiet.

Iedereen met een bachelordiploma is welkom in IBW, toch hoeft het niet te verwonderen dat het veelal studenten uit Geschiedenis en Taal- en Letterkunde zijn die instromen. U hoort het al, van die wufte lieden uit economisch niet-relevante richtingen, die ofwel aan

de meest grove vormen van dyscalculie lijden of zich ooit in afslag hebben vergist. Toch, waarde lezer, belet dat niet dat Vlaanderen vanaf volgend jaar de enige regio in West-Europa zal zijn zonder opleiding in dit vakgebied.

Van een universiteit mag dan ook een grondigere uitleg verwacht worden dan de doodoener onder de doodoeners: besparingen. Straks ga ik nog moeten denken dat een universiteit een bedrijf is. Nee toch? Alvorens me helemaal te laten verzwelgen door sarcastische kreten nog dit: het zijn natuurlijk maar bibliotheken. En we weten allemaal dat iets pas meetelt als de economische meerwaarde ervan onmiddellijk zichtbaar is. Het is erg sympathiek dat u het bibliotheekwezen economisch leefbaar tracht te houden door naar hartenlust bibliotheekboetes te verzamelen, maar het is twijfelachtig of dat voldoende is.

Waar veel bibliotheken in deelgemeenten de jongste tijd al gedwongen werden de deuren te sluiten, zijn gemeenten vanaf 2016 gewoon niet meer verplicht om een openbare bibliotheek in te richten. De publieke opinie mocht dan wel bijzonder verontwaardigd reageren, de meest sentimentele opiniestukken met de meest persoonlijke ervaringen rezen uit de grond, maar al deze beleidskeuzes zijn wel symptomatisch voor hoe woelig de wateren zijn waarin de bibliotheeksector zich momenteel bevindt.

Nu zou een universiteit als bolwerk van kennis de betekenis van bibliotheken kunnen kennen en de noodzaak van een volwaardige opleiding beseffen. Het tegenovergestelde blijkt nu het geval te zijn, ofwel het lot van humane richtingen: zich laten uithollen en uitgehold worden. Een universiteit zou een plaats kunnen zijn waar, wars van allerhande

OPINIE

reageren: contact@dwars.be

maatschappelijke tendensen, zowel het woord als het getal een volwaardige plaats kan krijgen. Dat het ene als superieur wordt gezien ten aanzien van het andere, hoezeer ook belangenorganisaties en regeringen hun vreugde niet kunnen onderdrukken wanneer jongeren voor een zogenaamd economisch relevante studierichting kiezen.

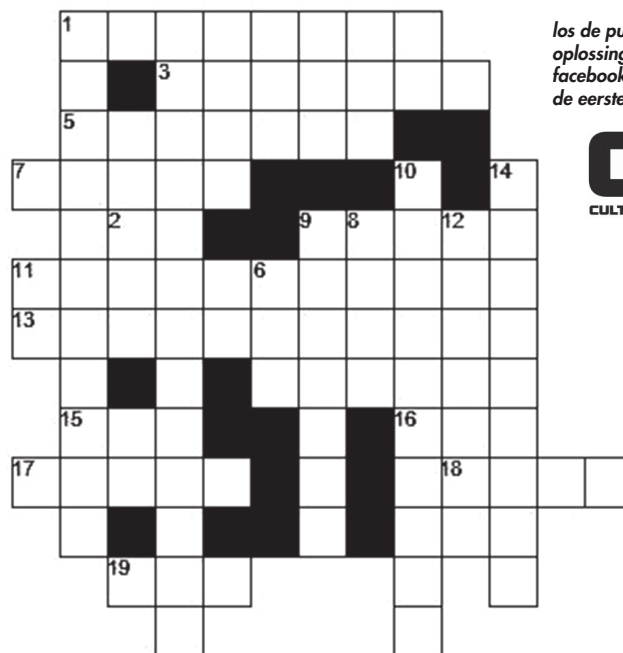
Een universiteit zou een instituut kunnen zijn dat het beste in mensen naar boven tracht te halen, niet datgene wat VOKA of Karel Van Eetvelt verlangen dat eruit wordt gehaald. Als zelfs een universiteit de besparingsdrift laat prevaleren op de uitbouw van een opleiding die zich richt op de informatiesector en het bibliotheekwezen — waar een mens van zou denken dat deze in een ambitieuze kenniseconomie eerder bittere noodzaak dan overbodige luxe is — is er dan sprake van een universiteit of moet je dan spreken over een visvijver voor werkgevers en bedrijven in de Haven van Antwerpen?

Universiteiten laten zich te gemakkelijk meeslepen door de macht van het getal en verliezen hierbij hun kernwaarden uit het oog. Universiteit Antwerpen heeft de weg van de minste weerstand gekozen door een opleiding te schrappen waarbij ze hoogstens een sector tegen zich in het harnas jaagt die al in de hoek zit waar de klappen vallen. Een universiteit zou net de relevantie van deze kwetsbare maar broodnodige sector kunnen onderstrepen door de opleiding IBW intact te houden en conform de plannen om te vormen tot een volwaardige masteropleiding. Een kans voor open doel die onze universiteit jammerlijk heeft gemist. ■

dwarswoordpuzzel

TIP: wie dwars leest, weet meer.

los de puzzel op, deel de oplossing met een foto op facebook.com/dwars.ua de eerste winnaar krijgt

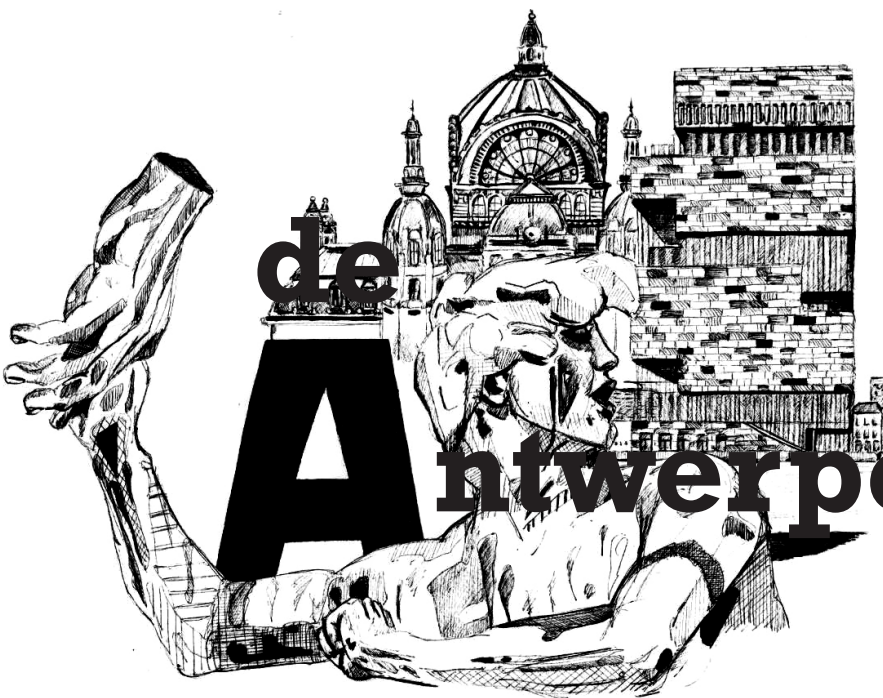

horizontaal

- 1- voornaam Kaandorp
- 3- merk hazelnotenpasta
- 5- *slang* voor dicht tegen elkaar aanliggen
- 7- op het verkeerde...
- 9- niet voor
- 11- plaats Antwerpse openbare veiling
- 13- grote kermis op Spoor Oost
- 15- aggregatietoestand of boete
- 16- afkorting oppervlakte
- 17- voornaam Midler, actrice en comédienne
- 18- etniciteit van Mochi Hoffman
- 19- innerlijke rust, vorm van boeddhisme

verticaal

- 1- bezuinigingen
- 2- drank gemaakt van druiven
- 3- militair fort Oosterweel
- 6- deel erfelijk materiaal met codes voor eiwitten
- 8- plaats om iets te drinken, bv het Hard Rock ...
- 9- ... International, mensenrechtenorganisatie
- 10- 23 paar in elke cel waarvan 1 paar de geslachtskenmerken draagt
- 11- Verenigde Staten
- 12- iets voor weinig geld gekocht
- 14- bruisende, grote stad zoals Brussel

Tekst: Lisa Habets ■ Illustratie: Nicolas De Keersmaeker ■ Foto's: Fien Brees

In de rubriek 'de Antwerpenaar' laten we je kennismaken met een Antwerpenaar die inspireert, intrigeert of amuseert. Iemand met een interessante visie en een hart dat klopt voor 't Stad. Deze editie brengen we Mochi in beeld, een van de gebroeders Hoffman. Zij zijn de eigenaren van het restaurant en cateringsbedrijf Hoffy's. Hoffy's is een traditioneel joods restaurant dat volgende maand alweer zijn 30e verjaardag viert. Aangespoord door hun vader, begonnen de broers Mochi, Benjamin en Janki Hoffman in 1985 deze eetgelegenheid in Antwerpen. Nu werken zij nog altijd met veel plezier in dit goedlopende restaurant.

Wanneer ik binnenkom word ik meteen vriendelijk begroet door de joodse man achter de toonbank, hij vraagt me vijf minuutjes te wachten en gaat zelf ondertussen verder met het opmaken van allerlei heerlijk uitzienende schotels. Zo heb ik genoeg tijd om al dat lekkers eens te bewonderen, al heb ik van de helft geen idee wat het precies is. Ik realiseer me dat dit de eerste keer is dat ik me in een typisch joodse zaak bevind. Dat terwijl ik ondertussen toch al bijna drie jaar in Antwerpen woon, een stad die bekend staat om zijn grote gemeenschap orthodoxe joden. Op de een of andere manier blijft dit altijd een wat gesloten gemeenschap waar je niet zomaar mee in contact raakt. Juist daarom is het zo bijzonder om hier te zijn en te mogen praten met een van de 'Hoffy's'.

Antwerpenaar Mochi Hoffman

We nemen plaats in een wat rustiger gedeelte van het restaurant, omringd door allerlei typische afbeeldingen en teksten. Mochi ziet me kijken en legt uit: "Dat zijn allemaal verschillende geschriften van de Thora," terwijl hij een tekst aanwijst, "dit is bijvoorbeeld de tekst van Solomon, die wordt binnen joodse gezinnen elke vrijdagavond opgelezen als dank voor de vrouw en haar zorg. De vrouw neemt een heel belangrijke positie in binnen de joodse familie." Hij gaat staan en loopt naar een andere afbeelding van een zevenarmige kandelaar. "Dit is de Menora en verwijst naar het moment dat God zich voor het eerst openbaarde. Joodse gezinnen hebben veel van zulke afbeeldingen thuis ook aan de muur hangen." Enigszins twijfelachtig geef ik toe dat ik niet veel weet heb van het Jodendom en zijn gebruiken en gewoonten. Dit is gelukkig geen probleem, Mochi leg het me graag uit: "Ten eerste is er niet zo'n merkbaar verschil tussen orthodoxe en niet-orthodoxe joden. De echt orthodoxe joden houden zich letterlijker en preciezer aan de teksten van de Thora, zij zien dit als absolute waarheid. Daardoor worden zij vaak traditioneler genoemd, maar in principe leven niet-orthodoxe en orthodoxe joden in Antwerpen gewoon door elkaar. Uiteindelijk hebben zij dezelfde levenshouding."

Wanneer ik vraag wat nu de belangrijkste joodse traditie is, is dat volgens Mochi zonder twijfel de sjabbat. “De sjabbat is de wekelijkse rustdag in het Jodendom. Dit begint op vrijdagavond met zonsondergang en eindigt op zaterdagavond wanneer het volledig donker is. Er wordt dan niet gewerkt. Dit merk je hier heel goed op straat, het is dan hartstikke rustig,” legt hij uit. Behalve de sjabbat zijn er natuurlijk nog meer belangrijke joodse gewoonten. “We hebben drie dagelijkse gebedsmomenten, in de ochtend, de middag en de avond.” Ook Jom Kipoer wordt als een heilige dag beschouwd in het Jodendom. “Op Jom Kipoer wordt er niet gewerkt en wordt er 24u lang gevast. Je mag dan niet eten en niet drinken. We gaan dan naar de synagoge en herdenken de doden.”

Op mijn vraag in hoeverre orthodoxe joden vasthouden aan tradities en in hoeverre zij meegaan met de moderne tijd, krijg ik een heel duidelijk antwoord: “De orthodoxe joden gaan niet mee met mode of trends. Wij willen goed leven, goed voor onszelf en goed voor anderen. De invloed van de media houden wij zoveel mogelijk buiten. De meeste joden hebben geen televisie of radio, ik ook niet. Ik lees wel iedere dag de krant, De Standaard en de Gazet van Antwerpen.” Mochi geeft toe dat de joodse gemeenschap hierdoor wel een vrij gesloten gemeenschap is. “Dat kan ik niet ontkennen. De laatste

jaren wordt dit langzaam minder, er vindt steeds meer integratie plaats. Bijvoorbeeld op scholen, en dat vind ik goed. Vooral de jongeren integreren steeds meer, dat is echt een andere generatie en dat merk je.”

Hoffy's opende in 1985, hierin werden de drie broers erg aangemoedigd door hun inmiddels overleden vader. “Hij zei ons altijd dat het belangrijk is om open te blijven staan voor andere mensen, eigenlijk voor iedereen, en dat het belangrijk is om met mensen te praten. Mijn vader was een heel *open-minded* persoon, daar ben ik nog altijd heel erg dankbaar voor,” zegt Mochi met een glimlach. In Hoffy's wordt vastgehouden aan de Jiddische traditionele kookkunst, maar wat houdt dat nu eigenlijk in? “Jiddisch betekent eigenlijk zoveel als joods, maar de joodse keuken is heel uitgebreid. Eigenlijk gebruiken we gewoon het beste uit gerechten van over de hele wereld. We houden van veel verschillende smaken op één bord,” aldus Mochi. Dit betekent wel dat alles wat er in het restaurant wordt geserveerd koosjer is, van het vlees tot aan de wijn. “Zo eten wij alleen evenhoevige herkauwende zoogdieren en voor waterdieren geldt dat zij vinnen en schubben moeten hebben. Ook de wijn mag niet met dierlijke producten in aanraking komen en de wijngaard moet ieder zevende jaar braak liggen. Dan mag niet worden ►

geogst.” In het Jodendom wordt heel streng aan deze koosjerwetten gehouden. “Iedere dag komt er hier in het restaurant een rabbijn langs om ons voedsel te controleren en het koosjercertificaat te geven,” zegt Mochi.

Maar er worden nog meer voedingsvoorschriften gehanteerd. “Voor het eten wassen wij altijd onze handen. Ons brood dopen wij in zout voordat we het eten en we laten altijd het laatste stukje brood liggen om stil te staan bij de armen,” legt Mochi uit. Het dopen van brood in zout staat bij de joden voor een bestendiging van het verbond tussen God en zijn volk. Dit betekent absoluut niet dat je als gast bij Hoffs aan al deze rituelen moet deelnemen. “Sommige gasten vinden dit juist leuk en willen het graag wel op die manier doen, dan is die mogelijkheid er en leggen wij uit hoe dat werkt, maar wij willen mensen absoluut nergens toe dwingen. Dat is sowieso belangrijk in het Joodse geloof; wij willen mensen nooit overhalen. In het restaurant informeer ik mensen graag wanneer zij vragen hebben – of eigenlijk ook wanneer zij geen vragen hebben – maar op een leuke, spontane manier. Laatst vroeg bijvoorbeeld een gast of ik een liedje in het Jiddisch wilde zingen en dan doe ik dat, dat vind ik leuk,” lacht Mochi.

Ik verwachtte eigenlijk dat er voornamelijk joodse gasten bij Hoffs zouden komen eten, maar niets is minder waar. “Joodse mensen gaan sowieso niet snel uit eten, dus 80 tot 90 procent van onze gasten is niet-joods. We hebben zelfs heel veel internationale gasten, soms weet ik niet meer tegen wie ik nu welke taal moet spreken. Laatst nog hadden we een Amerikaans gezelschap van een cruiseschip.” Het is duidelijk dat Mochi geniet van het internationale gezelschap in zijn restaurant, en dit enthousiasme is wederzijds. “Bijna alle gasten die hier komen eten, komen nog een keer terug. Soms is het vier of vijf jaar later, maar allemaal zeggen ze hoe leuk ze de ongedwongen sfeer hier vonden en dan komen ze terug,” vertelt Mochi trots.

Dit verbaast me niks. Het restaurant mag er dan wat sober uitzien, maar de goedlachse broers zijn er het stralende middelpunt van. Wanneer ik wegga, wordt er een bakje met hapjes voor me klaargemaakt, ik krijg er zelfs nog plastic bestek bij. “Dit krijg je van mij, om thuis te proeven,” zegt Mochi. Met een voldaan gevoel verlaat ik het restaurant. Ik ben heel blij dat ik na drie jaar een blik heb mogen werpen achter de schermen bij een typisch joods familiebedrijf. Ik ga er zeker nog eens terugkeren, want die hapjes waren heerlijk. ■

Dr. Job and Dr. Study

Dr. Study

Weet u niet goed om te kiezen tussen alle mogelijkheden van het hoger opleiding en wil u weten welke opleiding het best bij u past?

Dr. Study heeft een goede kennis van alle mogelijke studierichtingen en gaat samen met de student op zoek naar de beste studiekeuze, in functie van de verwachtingen van de student en ook het potentieel later op de arbeidsmarkt. Hiertoe worden gesprekken gevoerd, en meestal ook internationaal erkende testen (o.a. redeneerproeven en persoonlijkheid) uitgevoerd om de beste studie te kunnen vinden.

Dr. Job

Zal u binnenkort afstuderen en bent u op zoek naar uw eerste job? Weet u nog niet goed welke job bij u past? Wil u de juiste job keuze maken en het meeste kans maken op succes?

Dr. Job heeft een goede kennis van de arbeidsmarkt en de kanalen waarop vacatures beschikbaar zijn.

Dr. Job zal nagaan wat de beste job is die bij u past en in functie van uw verwachtingen en studierichting. Dr. Job zal de afgestudeerde student begeleiden in het moeilijke sollicitatietraject door zelf openstaande vacatures voor te stellen, te helpen een gericht cv op te maken per sollicitatie

Contact:: www.drstudy.be of www.drjob.be
of bel op 0477/861213

studentenblad Universiteit Antwerpen
dwars

ZOEKT:

PR

IT'ERS

ILLUSTRATOREN

**SOCIAL
MEDIA**

EINDREDACTEUREN

VORMGEVERS

WEBREDACTEUREN

SCHRIJVERS

FOTOGRAFEN

CONTACT@DWARS.BE

dit kan niet waar zijn

de menselijke benadering van de bankier

Tekst: Ida Peters ■ Beeld: Martijn Fraanje

De Nederlandse journalist Joris Luyendijk deed begin april Universiteit Antwerpen aan om te spreken over zijn laatste boek, en bestseller, *Dit kan niet waar zijn*. Na jarenlang gewerkt te hebben in de Arabische wereld – hij vergaarde brede bekendheid met publicaties als *Een goede man slaat soms zijn vrouw* en *Het zijn net mensen* – en een boek over Nederlandse politieke verslaggeving, begon hij in 2011 voor de Britse krant The Guardian een column te schrijven over de Londense financiële sector. Het boek dat Luyendijk, antropoloog van opleiding, dit jaar publiceerde in het kader van deze opdracht, biedt een nauwgezette analyse van de verborgen wereld van de bankiers in de City.

Schurkerige types die zich schuldig maken aan elk van de hoofdzonden, waar hebzucht en hoogmoed de grootste drijfveren zijn. Zeker sinds de financiële crisis van 2008 is er amper een goed woord over voor bankiers. Kort nadat hij zich met zijn gezin in de Britse hoofdstad had gevestigd, kwam Luyendijk echter tot een opmerkelijk inzicht wat betreft de motieven van mensen die binnen de financiële sector werken. Bij het zoeken naar een school voor zijn kinderen, zag hij dat het grootste gedeelte van de middenklasse hun kinderen naar dure privéscholen stuurt, vanwege het erbarmelijk lage niveau van de staatsscholen. Om de torenhoge toelage te kunnen ophoesten, moeten ouders een manier zien te vinden om veel geld te verdienen. Luyendijk realiseerde zich dat veel mensen de bankenwereld niet uit hebzucht betreden, maar uit angst hun kinderen geen goede toekomst te kunnen bieden. Het is deze menselijke benadering van de bankier die in *Dit kan niet waar zijn* de boventoon voert.

Het merendeel van de mensen dat in de City werkt, ziet hun job als een manier om de financiële onafhankelijkheid te bereiken die toegang biedt tot het najagen van hun échte dromen. Uiteindelijk zijn er echter maar weinigen die de sector daadwerkelijk om die redenen verlaten. Wie eenmaal de arena betreedt, ondergaat al snel een groeiende kloof met de samenleving, want de gemoeide salarissen liggen vele malen hoger dan gemiddeld, de kinderen gaan naar duurdere scholen en de werkdruk is zo intens dat men uiteindelijk alleen vriendschappen kan onderhouden in de sector zelf. Bovendien verwacht de baas dat iedere werknemer handelt als *master of the universe* en niets minder voor ogen heeft dan de absolute top. De aandacht kan op geen enkel moment verslappen, want een misstap kan je met een vingernip op straat zetten.

Op het eerste gezicht leek het een onmogelijke taak om als buitenstaander, laat staan als journalist, een 'kijkje in de keuken' te krijgen. Binnen de grote banken geldt een zogenaamde *code of silence*; de algemene consensus is dat alles wat gezegd wordt tegen een buitenstaander tegen je gebruikt kan worden. Luyendijk speelde initieel vooral in op het heersende vooroordeel over Nederlanders - *kind hearted but stupid* - om een blik te kunnen werpen op de werkvloer. Een 'Nederlands journalistje met domme vragen' wordt er door niemand serieus genomen. Uiteindelijk leverde een simpele oproep in zijn column vrijwel direct een volle mailbox op en bracht Luyendijk in de gelegenheid zo'n 200 interviews af te leggen met medewerkers. De meesten van hen wilden het imago van de financiële sector bijstellen. Ze gingen gebukt onder de minachtende houding

die buitenwereld heeft ten opzichte van hun job, terwijl de meesten vonden dat ze zelf geen schuld hadden aan de crisis. Luyendijk merkt op dat ze zich niet identificeren met immorele types als Gordon Gekko, maar dat er een amorele houding overheerst. Zolang je geen regels overtreedt, doe je niets verkeerd.

Het was dezelfde licht autistische houding die ervoor zorgde dat bestuursleden geen idee hadden waarom het niet echt tof was om een bonus alsnog uit te keren nadat hun bank was gevallen. Want zolang er binnen de lijntjes wordt gekleurd, *anything goes*, toch? Het is schokkend dat Luyendijk moest constateren dat de echt hoge pieken na de crisis nog altijd weinig idee hebben van de werkelijke gang van zaken op de werkvloer en de overheid als een soort vangnet wordt benaderd. Het is een houding die zou moeten veranderen volgens Luyendijk; is een bank te groot om te managen, dan is hij te groot om te bestaan.

Er wordt verwacht dat iedere werknemer handelt als *master of the universe* en niets minder voor ogen heeft dan de absolute top

Maar wat is er nodig, vraagt Luyendijk zich af, voordat de grens is bereikt? Want sinds de crisis weten *insiders* dat *outsiders* werkelijk alles pikken. Nederland kwam massaal in opstand tegen het *Koningslied*, maar miljarden om een bank te redden is een saai verhaal terwijl die sector schade kan aanrichten waarvan terroristen alleen maar kunnen dromen. Luyendijk wist zijn bezoek in Antwerpen nog wel met een positieve noot af te sluiten. Hij heeft vertrouwen in een ommekeer in de financiële wereld en wijst naar het einde van rassensegregatie en homo- en vrouwenemancipatie in de vorige eeuw als voorbeelden waarbij schijnbaar onaantastbare systemen voorgoed veranderden. Hopelijk kunnen we binnen afzienbare tijd ook afkeurend schudden wanneer we denken aan de huidige situatie in de bankenwereld. ■

Dit kan niet waar zijn. Joris Luyendijk onder bankiers. Atlas Contact, 2015.

achter de schermen

Passions humaines in het Toneelhuis

Tekst: Lisa Habets ■ Foto: www.toneelhuis.be

Je kan het niet missen als je in Antwerpen woont: dat oh-zo-mooie gebouw aan de Graanmarkt, genaamd het Toneelhuis, ook wel bekend als de Bourla. Dit stadstheater móet je eens bezocht hebben. Geld is geen excuus: voor studenten worden er portemonneevriendelijke tarieven gehanteerd. Ik kreeg de kans om – letterlijk – achter de schermen te gaan in het Toneelhuis en wel bij de voorstelling *Passions humaines*, geregisseerd door Guy Cassiers met tekst van Erwin Mortier.

Guy Cassiers is sinds 2006 artistiek leider in het Toneelhuis. Naast hem creëren nog een zestal andere artiesten er hun werk, namelijk Olympique Dramatique, Bart Meuleman, Abke Haring, Benjamin Verdonck, FC Bergman en Mokhallad Rasem. Dit zorgt voor uiteenlopende vormen van theater, verschillend qua discipline en schaal. Van puur tekst-theater tot sterk visueel beeldend theater, van klank- en beeldtechnologie tot artisaan handwerk. Het verschil tussen deze makers wil een afspiegeling zijn van de verscheidenheid die zo kenmerkend is voor 't Stad. Voor ieder wat wils!

Passions humaines

De voorstelling *Passions humaines* is een typisch Belgisch verhaal, dat draait rond de beeldhouwer Jef Lambeaux en zijn controversiële werk *De menselijke driften*. Uit dit werk spreekt Lambeaux' passie voor het menselijk lichaam en vooral voor de beweging. Het kunstwerk zorgt voor controverse tussen enthousiaste liberalen en verontwaardigde katholieken vanwege het pornografische karakter ervan. Die onenigheid wordt alleen maar erger wanneer koning Leopold II de opdracht geeft om het werk in marmer uit te voeren. Schrijver Erwin Mortier buigt zich over dit verhaal en maakt van de controverse rond het beeldhouwwerk een panorama van menselijke drama's, maatschappelijke tegenstellingen en ideologische gevechten. Rond de figuur van Lambeaux verzamelt hij een groep kleurrijke personages die samen de tijdsgeest, de normen en waarden en de hypocrisie aan het einde van de negentiende eeuw incarneren. Met een tweetalige Frans-Nederlandse cast is *Passions humaines* in alle opzichten een Belgisch verhaal.

technische doorloop

Maar hoe gaat dat er bij zo'n voorstelling nu *backstage* aan toe? Ik werd rondgeleid door productie leider Michaël Greweldinger en chef techniek Joost Man. Vanavond speelt *Passions humaines* voor de tweede week in het Toneelhuis, na een aantal avonden gespeeld te hebben in Frankrijk. Het is vier uur 's middags, maar achter de schermen van de Bourla wordt er al hard gewerkt aan de voorstelling van vanavond. Er wordt een technische doorloop zonder acteurs gedaan waarbij alle technische aspecten qua geluid, licht en decorwisselingen per scène worden doorlopen en gecheckt. Het is heel apart om datgene wat je normaal als kijker vanuit de zaal ziet, eens vanachter het doek te beleven. Alles loopt hier heel gestructureerd, iedereen heeft zijn eigen taak. Het is aan Joost om dit alles te coördineren. Aangezien er nu al meerdere voorstellingen zijn gespeeld, is de technische doorloop binnen vijftien minuten gedaan. Maar bij een eerste voorstelling is dat wel anders. Ieder theater is namelijk weer anders, bijvoorbeeld qua hellingsgraad van het podium. Tijdens een tour moet hier in ieder theater weer rekening mee worden gehouden en moeten decorstukken hier soms op worden aangepast.

Toch heeft Joost niet enkel als taak om de techniek te coördineren, hij wordt al vanaf het allereerste begin van een voorstelling betrokken bij het proces. Guy Cassiers staat er namelijk om bekend dat hij vanaf de start samen zit met alle technici. Op deze manier kunnen zij meteen inspringen op ideeën en zien of deze technisch realiseerbaar zijn of niet.

The Phantom of the Opera

Omdat de technische doorloop deze keer zo vlot verloopt, is er nog wat tijd voor een rondleiding in de Bourla. Joost neemt me mee naar de kelders van het Toneelhuis, onder het podium bevinden zich blijkbaar nog drie verdiepingen. Ineens waan je je in een setting van de musicalfilm *The Phantom of the Opera* (*guilty pleasure* van de redacteur). Het is hier een doolhof van houten panelen en katrollen. Vroeger werden deze gebruikt om decorstukken op het podium te laten bewegen, maar ondertussen zijn deze niet meer in gebruik. Toch is het bijzonder dat deze mechaniek nog aanwezig is, het Toneelhuis is namelijk een van de weinige moderne theaters waarbij er nog zoveel oorspronkelijke mechanismen zijn behouden.

een grote familie

Na de rondleiding is het etenstijd en begeven we ons naar de kantine. Hier stroomt het ondertussen vol met alle werknemers van het Toneelhuis. Van de techniekers tot aan de leidinggevers, van de stagiaires tot aan de acteurs, iedereen eet hier samen. Het is één grote familie. Dit moet ook wel, met sommige voorstellingen zijn ze weken samen op tour. Zo speelt *Passions humaines* 15 en 16 juni weer op het Holland Festival in Amsterdam. Het voelt nog een beetje onwennig om me als studente plots tussen al dit creatief geweld te bevinden, maar iedereen is heel open en de sfeer is gemoedelijk. Het is mooi om te zien hoe zoveel verschillende soorten mensen zo goed met elkaar samengaan op het moment dat zij naar eenzelfde doel werken, namelijk een geslaagde voorstelling.

Met een tweetalige Frans-Nederlandse cast is *Passions humaines* in alle opzichten een Belgisch verhaal

showtime

Ondertussen is het nog maar een uur voordat de voorstelling begint en begeven de acteurs zich naar de kleedkamers. Daarna is het tijd voor de *soundcheck* die ik vanuit de zaal kan bekijken. Het is de eerste keer dat ik eens in een vrijwel lege theaterzaal zit. Maar niet voor lang, over een halfuur opent de zaal voor het publiek. Ik kan precies nog een stukje van de inleiding door Petra Damen – die verantwoordelijk is voor de publiekswerking – meekrijgen in de hal van het Toneelhuis en daarna kan de show beginnen.

Wanneer ik weer gewoon als bezoeker in de zaal zit tussen al het andere publiek, vergeet ik al snel de technici die nu achter de schermen hun taken uitvoeren, maar laat ik me meeslepen door het stuk. Dat lijkt me alleen maar een goed teken. Na de voorstelling drinken de productie leider en regisseur nog een pintje in de foyer en dan is het tijd weer om naar huis te gaan. Maar voor de echte volhouders is er natuurlijk altijd nog café De Duifkens op de Graanmarkt, waar veel theaterbezoekers nog een laatste pintje (of twee) drinken. ■

eenmaal, andermaal, verkocht!

de openbare veiling op de Vrijdagmarkt

Tekst: Stijn Demarbaix ■ Beeld: Martijn Franje

Aan koopjesjachten doen we allemaal. Of je nu een dolgedraaide moeder bent die als een gladiator haar tegenstanders bekampt tijdens de winter- en zomersolden, of een budgetloze student die simpelweg genoodzaakt is het goedkoopste te kiezen. Ook de beroepsbieders, die tijdens een veiling hun stem schor roepen en armspieren doen verkrampen, vallen onder de noemer van koopjesliefhebbers. Bij deze laatste groep rijst al gauw de Jammers-vragen: wie zijn ze, wat doen ze, wat drijft hen? Gaat het om een sinister volkje, in bedwang gehouden door de macht van de veilingmeester? Of zijn het schattenjagers, op zoek naar verborgen parels tussen de uitgestalde kitsch? *dwars* zakte af naar het historisch centrum van Antwerpen en was getuige van de wekelijkse openbare veiling op de Vrijdagmarkt.

Een vrouw passeert met een antieke kroonluchter in haar ene hand, een bureaulamp in de andere. Verderop loopt iemand met een opgerold oosters tapijt op de rug, zeult een kind met een doos speelgoed groter dan hijzelf en tracht een groep mannen tevergeefs een zetel in hun bestelwagen te duwen. Her en der over het plein liggen kapotte meubelstukken en stapels rotzooi verspreid, waarrond mens-geworden gieren in grote getalen cirkelen, opdat ze de meest waardevolle spullen eruit kunnen vissen. Wie niet beter zou weten, waant zich in een plundertocht van Atilla de Hun. Maar op vrijdagmiddag is dit het normale straatbeeld op de Vrijdagmarkt.

de theorie

Omwonenden zijn er bekend mee en komen graag kijken: iedere vrijdag van 9 tot 13 uur wordt een deel van de Vrijdagmarkt met koorden afgespannen en vindt hier een openbare veiling plaats. Deze koorden bakenen de grenzen van de zogenoemde 'carré' af, het figuratieve speelveld van de veilingmeester waarbinnen een hele reeks tafels staan opgesteld met daarop ontelbaar veel spullen. De veilingmeester schat ter plekke de producten naar waarde en probeert ze te verkopen aan de omstaanders. Ondertussen houdt een collega op een laptop bij welke loten er verkocht zijn en tegen welke prijs – alles is genummerd, waardoor deze taak toch overzichtelijk blijft. Tevens is een deurwaarder aanwezig voor toezicht.

Vroeger passeerde waardevolle kunst op de veiling, maar tegenwoordig worden vooral oude meubelstukken en prullaria verkocht. De verkopers halen deze spullen bij mensen die er geen blijf mee wisten na het opruimen van hun zolder of garage, maar ook bij deurwaarders die inboedels in beslag hebben genomen. Het authentieke gebeuren heeft dus ook zijn tragisch kantje.

de praktijk

In de Drukkerijstraat, een zijstraat van de Vrijdagmarkt, weerklinkt al de luide stem van de veilingmeester, die met plat Antwerps dialect door de microfoon van zijn headset roept. “Deze oude sterrenkijker, beginnende aan 10 euro. 10 euro, wie biedt 10 euro? Niemand? Deze sterrenkijker aan 5 euro.” Enkele geïnteresseerden steken hun hand in de lucht en schreeuwen om de aandacht van de veilingmeester. “5 euro voor meneer in de hoek,” vervolgt deze, “7 euro mevrouw daarginds. 7 euro, wie biedt meer?” Zo gaat het door totdat er één persoon overschiet, die voor 15 euro het aftandse apparaat mee naar huis mag nemen. Meteen kiest de veilingmeester het volgende product. Een komisch zicht is het wanneer hij een doos kleding uitkiest die aan de overkant van de carré staat, en de massa mensen – toch gemakkelijk een honderdtal – op een drafje volgt. Allemaal willen ze zo snel mogelijk zien om welk artikel het juist gaat, en eventueel zo snel mogelijk hun bod plaatsen.

Omdat de veilingmeester nog volop in de weer is de laatste producten te verkopen, wend ik mij tot de aanwezige deurwaarder. Als ik hem vraag of er wel eens conflicten zijn tussen verkopers en kopers, lacht hij. “Dat moet lukken, vanochtend hadden we nog een klein incident. Er werd een doos schoenen te koop aangeboden, waarbij de veilingmeester duidelijk benadrukte dat hij alléén maar linkerschoenen betrof. De doos vol linkerschoenen werd uiteindelijk verkocht voor 40 euro. Een halfuur later stond die man hier echter terug, met de klacht – u raadt het – dat de doos enkel vol linkerschoenen zat. Moest dit niet tot driemaal toe vermeld zijn geweest, dan hadden we hem zijn geld teruggegeven. We hebben voorgesteld de doos terug te koop aan te bieden en dat verworven geld zou de man dan ontvangen. Uiteindelijk zijn de schoenen verkocht aan 20 euro.

alternatief voor vakantiewerk

“Mensen van verschillende leeftijden en origines komen hier rondsnuffelen,” gaat de deurwaarder verder. “Er duikt hier ook iedere week een student op die telkens enkele producten koopt, om ze vervolgens door te verkopen op een andere markt. Ter vervanging van een studentenjob.” Wie zijn baantje bij McDonalds of elders beu is, weet dus wat te doen. Rond 13 uur arriveert de stadsdienst om het overgebleven vuil op te kuisen. “Spullen die niet waardevol zijn en die de veilingmeester niet verkocht krijgt, laten verkopers gewoonweg achter. Dan beginnen de ware plundertochten pas echt.” De verplichte verschijning van de politie luidt het officieuze einde van de veiling in. Maar volgende week gaat de koopjesjacht hier weer van start, hetzelfde uur en op dezelfde plaats. ▀

de Lilli Moralis dwarsligger

De *homo sapiens studentus*, of dwarsligger in de volksmond, is een bijzondere soort. Naast de kenmerkende activiteit van studeren, staan de exemplaren van dit ras vooral bekend als genietters van het (nacht)leven. Hebben zij ook andere geheimen prijs te geven? *dwars* zoekt het uit in hun natuurlijke habitat: het kot. Onze dwarsligger van de maand heet Lilli Moralis (19). Ze studeert Engels-TFL en zit nu al bijna 1 jaar op kot. Op stiltes hoef je bij Lilli niet te rekenen, ze vertelt honderduit over studie, mannen, reizen en geeft ons ook nog wat handige tips.

We zijn op kot bij Lilli, een uitbundige, goedlachse, exotisch-ogende jongedame, oorspronkelijk uit Brussel en momenteel Taal- en Letterkunde student. Ze is chaotisch, een gangmaker en bij tijd en wijle erg luid. Ze is erg content met haar kot, maar een dubbel bed zou toch wel fijner zijn, aangezien ze graag *spoot*. Ook schuwt Lilli niet om haar kleine bedje weleens uit te lenen. “Ik ben heel vrijgevig en heb mijn kot weleens uitgeleend aan vrienden die geen kot hebben. Liever hier dan dat ze in een steegje gaan poepen.”

Ze heeft honderden verhalen. Ook handige tips, zo blijkt. Als je een brandtrap aan je raam hebt, kun je beter de gordijnen sluiten als er iemand op bezoek is. Zo hebben haar kotgenoten weleens de trap naar het hemelse raam van Lilli beklommen, om haar daar in haar Evakostuum te kunnen bewonderen. Een andere tip is er eentje over een potje rubber niet naast een kaarsje te zetten, omdat dat nog weleens gevaarlijke scheuren kan opleveren.

Lilli combineert haar studie met af en toe op café gaan, cantussen, met vriendinnen potten Nutella leeg eten en hier en daar een rol in een kortfilm spelen. “Ik moet iemand spelen

Tekst: Simone van Grieken ■ Beeld: Martijn Fraanje

die verkracht wordt in een open veld, omringd door blikjes Cara.” Ze heeft besloten om na dit jaar een andere studie te gaan doen die haar meer basis gaat bieden voor een master Ontwikkelingshulp. Het liefst zou ze een job vinden waarin ze zich effectief waardevol kan maken voor mensen in gebieden in nood.

Er hangen wat schilderijen en tekeningen aan de muur. Eentje is samen met een vriend die langskwam met verf en een fles wijn gemaakt. Een ander met een vriendin met liefdesverdriet midden in de nacht in Buenos Aires, toen Lilli een jaar in Zuid-Amerika was. Ze heeft in Buenos Aires nog in het Hard Rock Cafe gewerkt. De avonturen en verhalen van destijds in combinatie met de praatgrage dame kunnen zo uren vullen.

Ze mag dan graag een pintje drinken en een dansje wagen, ze weet toch ook haar studie deftig te doen. Zo is ze in het eerste semester voor nog geen enkel vak gebuisd en hoopt dit ook voor het tweede semester. Deze knappe kop beweert dan ook dat ze vooral veel profijt heeft gehad van een gedegen middelbare opleiding. “Goed samenvatten en de juiste verbanden leggen,” is nog één van haar tips. Waar Lilli niet zo goed in is? “Mensen feliciteren mij als ik ergens eens op tijd verschijn.” ■

Stappenplan voor Secuur Papieren.

1. Niets forceren, rustig laten komen.

Lees desnoods nog een beetje.

2. Pak een beetje papier.

3. Werk **ALTIJD** van voor naar achter.

4. Controleer of je alles gehad hebt.

5. Bekijk het eindresultaat nog eens kritisch.

contraire

Ringland nieuwste attractie Sinksenfoor

